

**Raulis Folero (Raoul Follereau)
(1903-1977)**

**Gyvenimas, kuris buvo vienas didelis
meilės aktas**

MEILĖS KLNYGA

Vilnius, 2015

ISBN ??????????????

Versta iš :

Raoul Follereau, “Le livre d’amour”
Imprimé en France par I.M.E. Beaume-Dames en
2000

Antras pataisytas leidimas

Rėmėjai:

Lietuvių katalikų religinė šalpa, Niujorkas, JAV.

LKRS

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa

Pasaulio gydytojų federacijos
„Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacija

© Lenkijos Raulio Folero fondas
Varšuva 2000
PEKAO SA VIO / Varšuva
12401082-23002216-2700-401112-001-0000

Norėčiau padėkoti Dievui už pasiektus rezultatus per pusę amžiaus, kuris praėjo nuo tos dienos, kai Raulis Folero nusprendė atsiduoti kovai su raupsais, kurie sunaikino ištisas valstybes ir tūkstančiams žmogiškų būtybių atėmė galimybę egzistuoti tiesiogine šio žodžio prasme. Sukrėstas šių nelaimingųjų vargo, kurių kūnas pasidarė baisiausiai suluošintas, jis pradėjo jiems tarnauti su didžiuliu rūpestingumu. Kaip kiekvienas tikras krikščionis, jis giliai suvokė Kristaus žodžius: „Ką padarėte vienam iš mano mažiausių brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40).

Raulis Folero buvo spalvinga asmenybė. Jis mokėjo harmoningai derinti tarpusavyje viena kitą papildančias vertybes ir tai davė gražių rezultatų. Folero turėjo užuojautos dorybę: „Mane visada jaudino žmonių vargai, - rašė jis, - ir buvau pilnas nuostabos ir draugiškumo tiems, kurie su jais kovoja visuose jų pasireiškimuose“. Nors jis žinojo, kad negalima aprėpti viso pasaulyje egzistuojančio skurdo, bet nesuabejojo visiškai atsiduodamas tam, kad sulaukytų šių plintančių žmonijos nelaimę: „Galvojau, kad tai buvo pakankamai daug, kad prasmingai užpildytų jauno žmogaus, koks tuo laiku buvau, gyvenimą. Ir tam aš pasišvenčiau“.

**Jono Pauliaus II audiencija
Raulio Folero vardo fondų ir
Asociacijų dalyviams
Roma, 1996 04 27**

Raulis Folero išleido 44 knygas – nuo nedidelių brošiūrų iki trijų tomų veikalo, kuriame pateikta visų jo raštų sintezė. Moksliniai traktatai, poemos, pjesės teatrui, apysakos, reportažai ir atsiminimai buvo skirti vienam dideliam idealui – tarnavimui žmogaus labui, pirmiausia tokio žmogaus, kurį ypač išskiria Kristus: suvargusio, apleisto, žmogaus, kuriam reikia mūsų pagalbos. Šioje nedidelėje knygutėje, pavadintoje pirmojo Raulio Folero veikalo vardu, yra nemaža *Raupsuotųjų Apaštalo* minčių, sentencijų, kurios išreiškia jo kūrybinio gyvenimo sintezę – tai buvo krikščioniška meilė artimui.

Norime, kad ta nedidelė „**Meilės knyga**“, išleista įvairiomis kalbomis, apimtų visą pasaulį, pasiektų ir Lietuvos skaitytoją ir būtų įkvėpimo šaltinis gerinant mūsų žmogiškąjį jautrumą kitam. Kartu ji bus energijos šaltinis *ir vilties šviesa – visuotinės didelės meilės epidemijos pasėlis.*

„Ši misija privalo pasiekti visas vietas, nepaisant geografinių, politinių, rasinių bei religinių sienų, nes visiems yra tik vienas dangus... Ji turi savyje idėjas, kurios mane vedė ir apšvietė viso mano gyvenimo kelią. Skiriu ją visų šalių jaunimui kaip liudijimą vilties ir didelės pagarbos jo ateičiai“, - rašė Raulis Folero.

Kadangi niekas neturi teisės būti laimingas pats sau.

Didžiausia nelaimė – pasidaryti niekam nereikalingam.

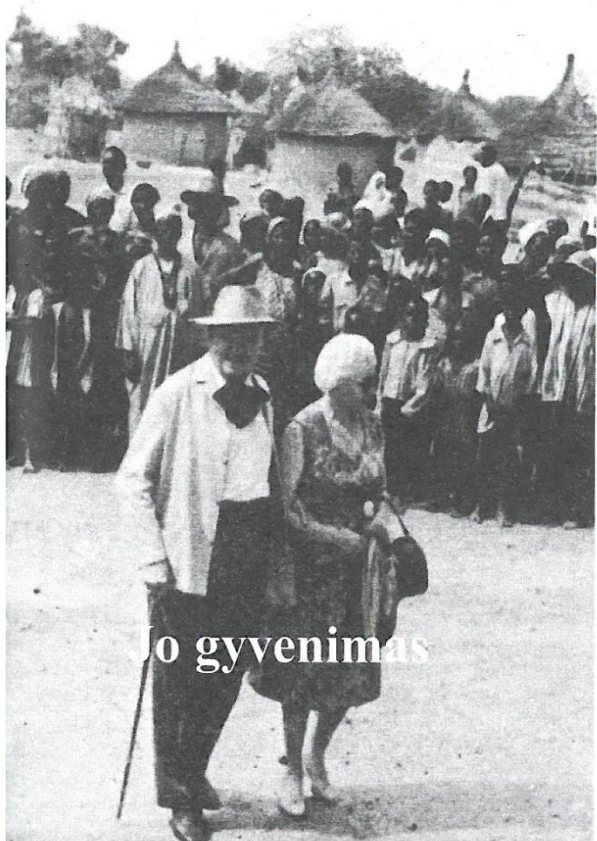
Nesvarbu, kad esi, svarbu – ką duodi.

Svarbiausi Raulio Folero minčių leidiniai pirmiausia buvo pagarsinti jo dvasinio sūnaus ir jo didžiojo gailėstingumo reikalo tęsėjo, tarptautinės R.Folero asociacijų unijos pirmininko André Recipan.

dr.Kazimierz Szalata

Lenkijos Raulio Folero fondo pirmininkas

Varšuva, 2000 m. lapkričio 20 d.

Jo gyvenimas

1. Raupsuotųjų apaštalas

Daugiau kaip dvidešimt šešiose šalyse asociacijos, pasivadinusios Raulio Folero vardu, tęsia jo darbą, kurį jis dirbo per visą savo gyvenimą – kovoja su gyvenimo raupsais, t.y. su visomis jo blogybėmis.

Našlaitis nuo 13 metų

R.Folero gimė 1903 m. Neverse. Jo tėvai turėjo nedidelę pramonės įmonę vietinio žemės ūkio reikalams. Tai nebuvo nei didelis turtas, nei skurdas, bet pasiturintis, paprastas ir sąžiningas gyvenimas. Raulis turėjo vyresnį brolių ir jaunesnę seserį. 1914 m. tėvas buvo mobilizuotas ir 1917 m. žuvo Šampanijoje. Trylikametis R.Folero tapo vienas iš trijų milijonų našlaičių, to karo aukų, kuriame iš viso žuvo apie penkis milijonus žmonių ir tiek buvo sužeistų. Kad padėtų savo motinai, dirba kartu su broliu dirbtuvėje, kuri jau gamina šoninius, o ne detales žemės ūkio darbams. Turi atsakyti mokyklos. Globojamas seno kunigo mokosi vakarais namuose. Laimė, jo didelė inteligencija leido jam užpildyti spragas, atsiradusias dėl susidariusios blogos situacijos ir 1919 m. išlaikyti pirmąją abitūros egzaminų dalį. Spalio mėnesį jis grįžta į mokyklą priklausančią Krikščionišką mokyklą brolių draugijai, kurioje jis išsiskyrė iš kitų moksleivių. 1920 m. birželio

mėn. laiko raštu filosofijos egzaminus, kurie sudaro abitūros egzaminų antrą dalį, tačiau neišlaiko. Tai sukėlė profesorių ir giminių nuostabą ir sumišimą. Tais laikais egzaminus buvo galima perlaikyti rugsėjo mėnesį. Jaunasis R.Folero taip ir padarė. Tas pats scenarijus: raštu neišlaiko filosofijos egzamino. Gerai, kad abiturientas paėmė su savimi savo rašinio kopiją.

Gabus ir laisvas jaunas žmogus

Norint suprasti tolesnę eigą, reikia įsigilinti į tų laikų kontekstą. Kai 1914 m. prasidėjo karas, prancūzai katalikai su vyskupija priekyje buvo opozicijoje. Tokia situacija tęsėsi nuo bažnyčios atskyrimo nuo valstybės ir bažnyčios turtų perėmimo. O prasidėjus karui tučtuojau įvyko šventasis susijungimas. Atsirado tokių prancūzų dvasininkų, kurie, anksčiau valdžios išvaryti, grįžo į Prancūziją ir atsidavė karinei valdžiai. Dar vienas 1918 metais buvo tikima, kad šis susijungimas gali tęstis, bet greitai teko užmiršti iliuzijas. Nuo 1919 metų atgijo sena tolerancijos stokos šmėkla. Tezės, išdėstytos R.Folero rašiniuose, rašytuose 1920 m. birželio ir rugsėjo mėnesį, nepatiko egzaminatoriams. Su birželio mėnesio darbu nieko nebuvo galima padaryti, bet rugsėjo mėnesio egzamino situacija atrodė visai kitaip – ir taip atsitiko tik dėl išsaugotos rašinio kopijos. Draugijos direktorius pareikalavo išsiaiškinti iš pradžių raštu, o po to viešai. Neteisybės auka, kaip tada buvo

sakoma, buvo „žuvusiųjų sūnus“, taigi karo auka, todėl prašenko visos bendražygio organizacijos. Viskas išėjo viešumon. Norėdamas pristabdyti tą pasipiktinimo bangą, kuri galėjo pasidaryti gana stipri, švietimo ministras priėmė drąsų sprendimą, leidžiantį užrašyti R.Folero į Sorboną, į pirmą humanitarinių mokslų kursą (filosofijos kryptis), lyg kad jis būtų išlaikęs abitūros egzaminą. Apsidraudė tik vienu: prieš gindamas savo diplominį darbą, ponas turės išlaikyti abitūros egzaminus. Kaip tik taip mūsų studentas ir padarė.

Vos 17 metų, o kokia kalbos dovana !

1918 metais, turėdamas vos 15 metų Raulis Folero Neverso kino teatre „Majestic“ skaito savo pirmą pranešimą („Dievas yra meilė“), skirtą karo aukų paminėjimui. Čia susikoncentravo visa jo būsimos veiklos filosofija:

„Širdis yra raktas į dangų. Tai vienintelė jėga pasaulyje, vienintelė nenugalima, vienintelė kuriamoji. Mylėkimės, tai viskas.“

Taip nepaprastai prasideda gyvenimo lemtis. Mielaširdystės keliais. Tuo laiku Raulis širdyje jau turi mažąją Medelaine. Susipažino 1917 metais, kai ji pardavinėjo rugiagėles. Abu kartu turi 30 metų. 1920 m. turėdamas 17 metų, netrukus po savo atvykimo į Paryžių R. Folero įsteigia mažą žurnalą „Jauna

akademija“ – jo direktoriai turi po 16, 17 metų! Tai buvo literatūrinis leidinys „tarnauti poezijai ir idealui“.

Už pinigus, kuriuos sutaupė dirbdamas, jis ten spausdina pirmuosius savo eilėraščius ir savo pirmąją „meilės knygą“.

„Gyventi – niekas, reikia mylėti. Nes mylėti – reiškia melstis: meilė yra krikštas!“

„Laimingi tie, kurie myli, nes Dievas juos palaimins“.

Turėdamas 20 metų R. Folero gauna du diplomus teisės ir filosofijos srityse.

2. Asmenybės ugdymas

D'Annunzio pakvietimas

1924 m. R. Folero išvažiuoja į Vokietiją, į Boną atlikti savo karinę tarnybą, dirbti okupacinės kariuomenės kariškių vaikų mokytoju prancūziškame licèjuje. Kitų metų birželio 22 dieną, po demobilizacijos Neverse jis veda savo mažąją Madeleine. Po vestuvių jaunieji išvažiuoja į povestuvinę kelionę – į Italiją prie Gardo ežero. Poilsiu pasirinko Gardą ne vien todėl, jog tai vienas iš stebuklingiausių pasaulio kampelių, bet ir dėl to, kad R. Folero norėjo ten susitikti su Gabrieliu d'Annunzio. Šis poetas – tai gyva Italijos legenda. R. Folero dedikavo jam vieną iš savo eilėraščių, o

d'Annunzio atsakydamas pakvietė jį pas save, o tai buvo negirdėtas dalykas.

Grįžę į Prancūziją jaunieji įsikuria viename Erlander gatvės 96 name. Ten ir pasiliks iki gyvenimo pabaigos. Po II pasaulinio karo Erlander gatvė buvo padalyta į dvi dalis: nuo 50 numerio vadinasi generolo Delestraint gatve. Nuomininkai Folero gavo naują adresą: generolo Delestraint gatvė Nr. 46. Tiesiai priešais gyvena J.Mermozas su motina.

Mes bandėme nupirkti tą butą, kuris saugo šitiek prisiminimų, bet savininkas niekaip nesutiko jo parduoti. Vis dėlto mes galėjome prikalti ant pastato atminimo lentelę.

Advokatas, žurnalistas ir poetas

R.Folero užsiregistruoja Paryžiaus advokatūroje kaip advokatas ir užima didelį kabinetą, kurį, tiesą sakant, tučtuoju palieka, kadangi pirma byla nepasiseka. Įsidarbina redakcijos sekretoriumi dideliame Paryžiaus laikraštyje „l'Intrasigat“.

R.Folero lieka ištikimas savo poeto pašaukimui ir 1925 m. spausdina eilėraščius, kažkada adresuotus savo sužadėtinei, kuriuos pavadina

Saulė ant rožių

Taigi, kad suprastume vienas kitą, mano brangioji,
ar reikia žodžių!?

Mano svajonė yra kartu iškeliauti abiem,
Lengvai lakstyti po žalias pievas,
Paskui pamatyti tyliai saldų žavesį
Prasidedančio vakaro ir iš lėto jį stebėti,
Pagerbti mūsų rankas joms kylant
Į Dievo pusę – kvapai mūsų besimeldžiančių širdžių.
Už tai, kas miršta, už vistančią rožę.
Verkti, o paskui šypsotis, šypsotis gyvenimui
Akimis, pilnomis laimės iš už ašarų uždangos.

Sąžinės žadintojas

1927 metais kartu su keliais susidraugavusiais poetais, tarp kurių buvo ir mano senelis Michael Rameand bei jaunas kunigas, vėliau tapęs vyskupu Ducand-Bourget, R.Folero įsteigia savo pirmąją organizaciją – Lotynų vienybės lygą, kurios tikslas yra krikščioniškosios civilizacijos gynyba nuo visokių pagonybės ir barbarizmo atmainų.

Anot jo, religija, politika ir menas yra glaudžiai tarpusavyje susiję, todėl turi siekti vieno tikslo. Šį tikslą jis puoselės iki pat 1939 m. „Išsami programa!“ –

parašys vėliau savo darbe „Ir Folero ir vakar ir šiandien“. Etienne Thevenin tiksliai analizuoja R.Folero dvasinę būklę: „Rauliui Folero krikščionybė, lotyniška civilizacija ir Prancūzijos didybė yra lyg trys vizijos, labai glaudžiai tarpusavyje susijusios, beveik egzistuojančios greta viena kitos. Palietus vieną iš šių vizijų neišvengiamai pažadinamos kitos...“

R.Folero nori tarnauti tiems trimis idealams per literatūrą. Maksimilianas Kalbe ir Karolis Vojtyla padarys tą patį, tarnaudami lenkų kultūrai poezijoje, teatre ir žurnalistikoje.

R.Folero nori rašyti ir skaityti pranešimus, bet kartu nori duoti galimybę ir kitiems rašyti ir iškilti. Jis nori kovoti su bloga viešosios nuomonės informacija ir tai leidžia jam suderinti krikščioniškas pareigas su tuo, kas teikia didžiausią malonumą ir kartu duoda galimybę teisingai realizuoti gyvenimo vienovę. Tačiau jis netampa savo profesijos vergu. Jo žmona jam yra lyg ramstis ir abu džiaugiasi vien mintimi apie vaikus, kurie tikriausiai greitai ateis į pasaulį.

Atrodo, kad R.Folero atrado savo kelią: padaryti Paryžiuje žaibišką literatūrinę karjerą ir tapti galbūt neprilygtamu meistru kaip d'Annunzio arba Maurras. Visada svajoja būti savotiškas vadovas, nurodantis kryptį...

3. Po karo

Kurdamas Lotynų vienybės lygą, R.Folero kovoja už krikščionybę, Prancūziją ir lotyniškąją civilizaciją. „Lotynų reikalas“ – oficialus judėjimo leidinys, pirmiausia skiriamas poetams, nors tai nebuvo tik slenkančius virš krikščionybės civilizacijos ir identifikuoja naujuosius barbariškus reiškinius: germanizmą, bolševizmą, pinigų troškimą.

5000 žmonių prenumeruoja lygos leidžiamą mėnesinį leidinį. Formatu jis panašus į tuo metu leidžiamus dienraščius. Reikia žinoti, kad tais laikais, kai Visuotinės leidėjų konfederacijos centro sąjunga neturėjo monopolio, dienraštis galėjo išsilaikyti turėdamas 10000 skaitytojų, o mėnraštis – 5000 prenumeratorių.

Laikraštis skiria keturių kategorijų apdovanojimus: poezijos, prozos, teatro ir kino. R.Folero išspausdinti apdovanotuosius kūrinus. Per penkerius metus, nuo 1927 iki 1932 metų, išleidžia daugiau kaip 150 kurinių, kuriuos parašė per 100 autorių.

Būdamas didelis keliautojas, jis siekia visur pakliūti ten, kur gali būti lotynų arba prancūzų įtaka. Organizuoja individualias ir grupines išvykas. Įkuria Lotynų vienybės institutą, kurio tikslas – klasikinių studijų atnaujinimas. Daro viską taip, lyg vienu metu atliktų keletą darbų. Jam pavyksta suderinti daugybę užduočių savo darbo ypatingo efektyvumo ir greitumo dėka. Bet

pasitaiko ir sunkių finansinių momentų. Taigi, jeigu organizuoja išvykas, tai kartu stengiasi papildyti ir savo kasą. Būdamas toks aktyvus, Folero randa laiko ir nuosaviems kūriniais rašyti. 1928 metais Madeleine Roch, garsi tuometinė tragikė, deklamuoja jo eilėraščius poezijos rytmečiuose Prancūzų Komedijoje. Vienaveiksmė pjesė „Mūsų puikioji meilė“ pirmą kartą buvo pastatyta 1928 metų kovo 5d. Theatre du Journal scenoje.

Joje keliami bendravimo problema šeimoje, nes tuo metu daugeliui buvusių kareivių nepavyksta iš naujo prisitaikyti gyventi šeimoje. Tuo pačiu metu rašo kitą pjesę „Vargšas Polišinelis“, kurioje Polišinelis parodomas kaip stiprus ir griežtas, turintis globėjišką dvasią žmogus. 1926 m. sausio 22 d. Theatre du Parthenon parodo „Mažąsias lėles“, kurios vėliau buvo parodytos 1930 m. kovo 15d. Gala de la Piece en Un Acte teatre. Ši pjesė be pertraukos ten buvo vaidinama daugiau nei tūkstantį kartų; jos rašytinis tekstas buvo didesnis nei 8000 egzempliorių.

R.Folero publikuoja du svarbius eilėraščių rinkinius: „Atpirkimas: ir „Gailestingumo salos“ (11000 egz. tiražu): tuo laiku tai buvo didelis laimėjimas šios srities kūryboje. Tenka tik stebėtis, kad R.Folero pavardės nėra XX a. poezijos antologijose ir šių laikų literatūros vadovėliuose.

1929 m. Švietimo ministerija, susipykusi su Folero dar nuo 1920 m. dėl jo „pralaimėjimo“ antroje abiturus egzaminų dalyje, paveda jam tyrinėti prancūzų įtakos priežastis Pietų Amerikoje. R.Folero grįžta iš ten po aštuonių mėnesių ir atsiveža dvi nedideles knygeles. Viena iš jų yra oficiali ataskaita apie misijos įvykdymą, antroji vadinasi „Antireliginiai 1905 metų įstatymai išdavė Prancūziją“. Abiejose knygelėse jis rašė: „Visi dvasininkai ir vienuolės, kurias išvarėte iš mūsų mokyklų, išvažiavo į įvairias pasaulio puses, įsteigė ten mokyklas, kolegijas, universitetus, kurių daug atsirado nuo Buenos Aires iki Karakaso ir nuo Rio De Žaneiro iki Valparaiso.

Visur ten mokomasi prancūzų kalbos, dainuojamos senos prancūziškos dainelės, kuriomis ir buvau pasveikintas.“

Tikriausia ne šito laukė Ministerija!

Tos kelionės metu didelis Argentinos laikraštis „La Nation“ kreipėsi į jį su prašymu parašyti reportažą – „Tėvo de Foucauld pėdsakais“.

Daug kartų dėl to jis važinėja į Sacharą ir po kiekvienos tokios kelionės rašo straipsnius, daro pranešimus konferencijose, o už gautus pinigus baigia statyti baziliką El – Golea, taip pat pastato koplyčią Adrar ir Timimoum. Ta proga Lotynų vienybės lyga pakeičiama į Charles de Foucauld fondą.

1930-1936 metais R.Folero pakaitomis važinėja į Sacharą ir Lotynų Ameriką. Būtent tuo laikotarpiu prasideda garsioji Oro Pašto epopėja. „Per nepaprastą palankumą“, turėdami po 26 metus, Raulis ir Madeleine Folero galėjo išmatuoti Kordiljerų ir Andų kalnagūbrius viename iš tokių lėktuvų.

Tai buvo jų krikštas. „Prie lėktuvo, kuris mums atrodė toks trapus, toks juokingas, jaunas aukštas vyras, garbanotais plaukais, kuriuos kedena vėjas, ir dangiškomis akimis, kurios galėjo žiūrėti toliau nei horizontas – tai Jeanas Mermozas“.

Viršūnės siekia 7000 metrų. Lėktuvas gali pakilti tik iki 5000 metrų, o kylančias oro sroves ne visada paprasta sutikti. Mermozas budrus viso skrydžio metu. Gimusi tokiomis aplinkybėmis draugystė tarp žmonių bus amžina. R.Folero vėliau pasakys: „Išmokau iš jo, kas yra pareiga. Ir kad tam, kas vykdo misiją, ji turi būti kasdieninis didvyriškumas“.

Ant R.Folero stalo visada stovės pageltusi Jean Mermozo fotografija, vaizduojanti jį lyg norintį pakilti į dangų. Panašu, kad gyvenamajame name priešais Folero butą, kuriame gyveno Mermozas su motina, prieškambaryje visada kabės jo odinė striukė, tarytum jis netrukus turi sugrįžti.

4. Prieš karą

Vos grįžęs iš Amerikos, R.Folero vėl į Afriką, į Sacharą. Ir kaip tik vienos tokios kelionės metu, 1936 metais, perėjęs Sacharą ir artėdamas prie Nigerio upės, pirmą kartą sutinka raupsuotuosius. Štai kaip jis tai aprašo:

„Kaip prasidėjo šis atsitikimas, kuris tęsėsi per visą mano gyvenimą? Per paprasčiausią automobilio avariją! Ruošdamas reportažą dideliame Argentinos laikraščiui, buvau Afrikos centre. Tą ankstų rytą kaip tik pravažiavome savo automobiliu kažkokį kaimą ir ten turėjome sustoti, kad atauštų automobilio variklis.

Greit iš aplinkinių krūmokšnių išlindo keletas išsigandusių veidų, o vėliau pamatėme išbadėjusių kūnų.

Kai jiems riktelėjau, kad prieitų arčiau, vieni pabėgo, o kiti, drąsesnieji, stovėjo sustingę, apžiūrinėdami mane savo nejudančiomis, skausmo pilnomis akimis.

Paklausiau vado:

- Kas tai per žmonės?
- Tai raupsuotieji, - atsakė šis.
- Kodėl jie čia?
- Nes yra raupsuoti.
- Suprantu, bet ar jiems nebūtų geriau kaime? Ką padarė, kad juos iš ten reikėjo išvaryti?

- Jie yra raupsuoti, - atsakė tas pats užsispyręs ir mažai kalbantis žmogus.
- Ar jie nors mažiausiai globojami?

Į tai mano pašnekovas patraukė pečiais ir nuėjo nieko nepasakęs.

Tą dieną supratau, kad egzistuoja neatleistinas nusikaltimas, už kurį turi būti kažkaip nubausta, nusikaltimas, nuo kurio nėra atsitraukimo, kuriam netaikoma jokia amnestija: tai raupsai.

Europoje vienas po kito greitai vystėsi įvykiai. Hitleris užima Saaro baseiną. R.Folero nujaučia pavojų. Rašo pamfletą – „Hitleris antikristo veidas“.

Jam taip pat kelia nerimą tai, jog dvi šalys, draugaujančios su Prancūzija, rengiasi stoti Hitlerio pusėje. 1936 m. rašo garsųjį pranešimą „Kiek pasaulis dėkingas Prancūzijai“ ir išvažiuoja su juo į Italiją ir Rumuniją. Tais metais italų ir rumunų inteligentijos atstovai – panašiai kaip ir kitose šalyse – mielai vartojo prancūzų kalbą.

Italijoje, susitikimo su Musoliniu metu, Folero neliečia šios aštrios temos. Dučė, apžiūrinėdamas R.Folero ir jo originalų į peteliškę panašų kaklaraištį, klausia, ką šis keistas kaklaraištis reiškia:

„Pirmiausia tai ženklas, kuris atskiria, be to, yra paskutinis asmenybės laisvės bastionas“, - neabejodamas atsakė jam R.Folero. Atpasakodamas šį pokalbį po 40 metų, savo knygutėje „Vienintelė tiesa“

R.Folero užrašė: „Buvau pasitikintis savimi, bet girdėdamas tai tik šypsojais“.

Rumunijoje Folero pasiekia laikiną laimėjimą: vyriausybės vadovas prižada jam nekritikuoti Prancūzijos, nors ir neperskaitė pranešimo teksto.

Žodžio laikosi metus. Betgi R.Folero tada buvo tik jaunas, vos 33 metų oratorius! Dar nėra „Raupsuotųjų apaštalo“, bet pirmieji trisdešimt šešeri jo gyvenimo metai – tai puikiai išnaudotas laikas. Šiais metais susiformavo krikščionybės įkvėptos, didelės idėjos, kuriomis jis vadovavosi visą gyvenimą: skleisti meilę ir dalyti gėrį. Jis įgyja didžiulę gyvenimo patirtį ir sugeba sužadinti aplinkinių entuziazmą. Tačiau nors labai jausmingai kalba apie vargą neturi tiesioginių konkrečių kontaktų su pačiais vargingiausiais. Jo kova vyksta dar kažkur kitur: jo ligšiolinės kovos – tai religinės arba politinės kovos. Prasidėjus karui viskas pasikeičia.

5. Karas

Žinia apie karo pradžią R.Folero pasiekia jam esant Argentinoje. Jis kaip tik ten baigia seriją pranešimų dėl Alliance Francaise Lotynų Amerikoje. Prancūzijos ambasadorius siūlo jam pasilikti, tačiau R.Folero nesutinka ir paskutiniu laivu išplaukia iš Buenos Aires į Prancūziją. Montevidėjuje, į kurį laivas pakeliui užsuko, denį paliko keleiviai, išgąsdinti pasirodžiusio vokiečių

kreiserio Graf Von Spee. Bet R.Folero lieka laive kartu su keliais drašuo liais. Šis dešimtukas sugaišo net du mėnesius, kol, norėdami išvengti povandeninių laivų, pasiekė Bordo.

Grįžęs Folero kreipiasi į karinę valdžią. Nors niekada apie tai nekalbėjo, mes slaptai sužinojome, kad, be pranešimų Italijoje ir Rumunijoje 1936-1937 metais ir paskutinės kelionės į Pietų Ameriką 1939 metais, R.Folero turėjo įvykdyti kažkokią labai slaptą misiją. Jis įtraukiamas į telefono, sujungto su Ministrų Tarybos vadovybe, pasiklausymo tarnybą. Taip pat atlieka keletą kitų misijų. Nuo to laiko jis yra vienas iš geriausiai informuotų žmonių Prancūzijoje, žino daug valstybės paslapčių, apie kurias niekada ateityje nekalbės, netgi po karo.

O vis dėlto, kai jį nustebins tragiškų 1940 metų pavasario įvykių pateikimas, vieną dieną jis man pasakys: „Kaip aš galiu rimtai žiūrėti į tai, kas yra kalbama, aš, kuris girdėjau paskutinį patetišką prezidento Reyno ir prezidento Ruzvelto pokalbį?“

Didžiausio mūsų šalies istorijoje karinio pralaimėjimo momentu jam pavyko išvengti nelaisvės. Birželio 28 dieną demobilizuojamas Clermont-Ferrande. Panelė Alteriet, kai buvo pasiklausymo tarnybos sekretorė, grįžta į Paryžių. Nuo 1940 iki 1975 metų ji laiko save savanore, nepaisydama savo darbo ryšių tarnyboje (PTT), vadovavimo Folero kūrybos sekretoriatui

Paryžiuje. 1940 m. liepos 10 d. R.Folero atsiranda Višy. Tada parlamentas nutaria pradėti konstitucijos reviziją, kurią paveda maršalkai Petenui. Folero atmeta visus pasiūlymus dalyvauti naujojoje vyriausybėje. Palieka Višy ir suranda savo žmoną, kuri išvažiavo iš Paryžiaus nelaimės pradžioje, galvodama kartu pasiimti ir Lotynų unijos kartoteką. Jis randa prieglobstį St.Etjene pas Mišelį Ramo (Michel Rameaud), vieną iš Unijos įkūrėjų. Vadovauja vaistažolių parduotuvei, o organizacijos sekretoriatui vadovavo per visą karą. (1947 m., netrukus po Mišelio mirties, vedžiau jo vienintelę dukrą, kurią prie altoriaus palydėjo Folero.) 1940-1942 metais Folero aplanko visas Prancūzijos vietas ir, norėdamas gražinti prancūzams pasitikėjimą savo tauta (mat juos labai šokiravo karas), visur skaito tą patį pranešimą „Kiek pasaulis dėkingas Prancūzijai“. Tada kaip tik 1941 m. pabaigoje pirmą kartą jį išgirdau. Man buvo 16 metų.

Ta pranešimų serija labai pakeičia R.Folero pažiūras. Iki tol rašė galvodamas apie tuometinį ir būsimą „elitą“. Tačiau nuo šio momento nusprendė grįžti prie paprastų žmonių, liaudies masių, nes norėjo pasiekti visas visuomenės grupes, ypač pačias vargingiausias.

Tai, jog generolas Desmazes (buvęs maršalo Joffre štabo viršininkas ir generolo Delestraint pavaduotojas, kuris vadovavo pagrindžio kovai) dažnai jį lydi šiose paskaitinėse kelionėse, yra ženklas, kad R.Folero

neatsisakė savo ankstesnės tikrosios veiklos. Generolas Desmazes vėliau bus sulaikytas ir deportuotas į Dachau, bet, dėkui Dievui, grįš iš ten. R.Folero – priešingai, sugeba išvengti arešto.

1942 metais karas tapo pasaulinis: visos pasaulio tautos tiesiogiai arba netiesiogiai įtraukiamos į konfliktą. Kalbant apie vidaus situaciją reikia pasakyti, kad prancūzai pradėjo dalytis į du priešingus klanus, tarp kurių buvo tokia didelė neapykanta, kad ji neišnyko iki šiol. R.Folero aiškiai mato, kad maršalo Peteno ir de Golio šalininkai niekada nesusitars.

Tų pačių metų gruodžio mėnesį jis paskelbia Tėvo de Fuko Kalėdinį palinkėjimą: „Per Kalėdas niekas neturi teisės būti laimingas tik pats“. Po kelių mėnesių, 1943 m. kovo mėnesį per Didįjį Penktadienį paskelbia Vargšų Valandą: „Atiduokite meilei tą valandą, kurioje gimė meilė“.

Dievo Motinos seserų apaštalinio vienuolyno, kuriame rado prieglobstį, viršininkės Motinėlės kreipimasis turėjo lemiamą reikšmę jo gyvenimui. Nuo to laiko R.Folero neprašo nieko kito, tik meilės patiems nelaimingiausiems žmonėms – raupsuotiesiems.

Taip prasidėjo tai, ką pats vėliau pavadins „kova su raupsais“...

6. Kova su raupsais

1942 metų lapkritis... Apaštalinio Dievo Motinos seserų vienuolyno motinėlė grįžta iš sunkios ir pavojingos kelionės. Vienoje iš Abidjanų lagūnos salų surado raupsuotųjų koloniją: atstumtų, apleistų, prakeiktų, neturinčių jokios vilties. Tada ir gimė mintis pastatyti šiems žmonėms mažą miestelį nepaliesto miško viduryje. Tokį miestelį, kad būtų galima laikytis sanitarijos taisyklių: kiekviena šeima turėtų savo mažą namelį su daržu ir įsivaizduotų, jog yra laisvi.

Tuo laiku sergantiems raupsais nebuvo jokios medicinos pagalbos. Raupsuotieji buvo atstumiami ne tiek dėl sveikųjų baimės užsikrėsti, kiek dėl to, jog reikėjo laikytis sanitarijos reikalavimų ir medicinos tarnybos šiuos ligonius apleido. Tėvo Damiano nuomone (kurį šventasis Tėvas 1995 metais paskelbė šventuoju), tik dvasininkai ir vienuolės nutarė palikti viską – šeimą, draugus, tėviškę – ir važiuoti toli, dažnai į blogas, tropines vietas, kad praleistų savo gyvenimą su vyrais ir moterimis, kuriuos mūsų egoizmas padarė raupsuotaisiais. Šie misionieriai, tarp kurių du iš trijų buvo prancūzai, įrašė gražiausius meilės puslapius. Miestelio raupsuotiesiems statyba Adzope išnaudoja fondus. Jų gavimu pasirūpina R.Folero. per dešimtį metų jis drauge su dviem vienuolėm išvažinėjo visą Pracūziją, po to Belgiją, Šveicariją, Libaną, Alžyrą,

Tunisą, Maroką, Kanadą ir perskaitė 1200 paskaitų. Pirmoji buvo perskaityta 1943 m. balandžio mėn. 15 d. Annecy miesto teatre.

„Bet raupsai jau pagriebė mane. Tai nereiškia, kad jais susirgau. Buvau laimingiausias kalinys. Pamačiau gana daug skurdo, skausmo, daug veidų, iškankintų pykčio ir gėdos, daug žvilgsnių, kuriuose nebuvo vilties...“ Tų paskaitų vaisius – didžiulis susirašinėjimas su ligoniais, gydytojais ir misionieriais, kurie rašo maždaug tą patį: yra ne tik vienas Adzope visame pasaulyje! „Jų yra milijonai, milijonai tų, kurie palikti be globos, be pagalbos, be meilės.“

R.Folero vėliau vėl važinėš po Afriką, Aziją ir Pietų Ameriką: 35 šalyse jis perskaitys 1296 paskaitas ir įsitikins, kad ši nelaimė – be galo didelė.

Kaip tik tada, 1952 m. rugsėjo 20 d., jis siunčia į SNO pranešimą: „Civilizuotų tautų abejingumas šiai problemai yra toks didelis, kad jokia šalis nesugebėtų šiandien pateikti net apytikrių statistinių duomenų, kiek vienoje ar kitoje šalyje yra sergančiųjų: iš tikrųjų niekas negalėtų nustatyti net kelių milijonų tikslumu, kiek nuo šios ligos miršta visame pasaulyje...“

Nuo to laiko, kai važinėju po pasaulį tyrinėdamas situaciją vietose ir kalbėdamasis su labai kompetentingais žmonėmis, įsitikinau, kad pasaulyje gyvena ne mažiau kaip 12 milijonų raupsuotųjų, kitaip tariant – 1 iš 200 gyventojų... Keliose šalyse raupsai,

kaip ir ankščiau, laikoma gėdinga liga. Raupsuotieji slapstosi. Slepiamas jų buvimas, jie laikomi uždaryti. Kaip šeimose, taip ir visoje tautoje.“

Šis dokumentas turėjo tapti baze daugumos teisių, įstatymų ir potvarkių, kurie nuo tol pasaulyje teisėtai išlaisvintų buvusius „raupsuotuosius“.

1952 metais, praėjus 10 metų nuo kovos su raupsais pradžios, buvo pirmą kartą sukurti vaistai nuo raupsų – Sulfony. Įsivaizduokite džiaugsmą, kuri šis atradimas suteikė sergantiems, taip pat tiems, kurie juos globoja. Pagaliau medicina pasiekė pergalę prieš ligą, tokią pat seną kaip pasaulis. Sergantieji vėl galės pasidaryti tokie kaip ir visi kiti žmonės.

R.Folero tada nusprendžia veikti dar aktyviau. Jo iniciatyva 1953 metais paskelbiama **Pasaulinė raupsuotųjų diena**, kuri turi būti švenčiama kiekvieną paskutinį sausio mėnesio sekmadienį. Jos tikslai būtų tokie

- pasiekti situaciją, kad sergantys raupsais būtų traktuojami ir gydomi kaip ir kiti ligoniai, gerbiant jų laisvę ir žmogiškąją vertę;
- išgydyti sveikus žmones nuo absurdiškos ir dažnai nusikalstamos baimės, kurią jie jaučia tai ligai ir tiems, kuriuos ji palietė.

Nuo pirmosios Raupsuotųjų dienos – 1954 m. sausio 31 d., buvo galima pastebėti nepakartojamą vaizdą: miestų, esančių, netoli leprozoriumų (lot. **lepra** – raupsai), gyventojų procesijas einant pas raupsuotuosius. Kitais, 1995 metais ši diena švenčiama 60 šalių, o 1961 m. – 116 šalių...

Tos dienos paminėjimas ir aukų rinkimas tarp sveikųjų – R.Folero linkėjimas – išsipildė po 47 metų: 2000 metų sausio mėn. 30 diena buvo pažymima daugelyje šalių. (Nuo 1997 metų Pasaulinė raupsuotųjų diena švenčiama ir Lenkijoje ir Lietuvoje).

1968 metais R.Folero paskyrė mane tęsti jo darbą.

Sekdamas to puikaus žmogaus pavyzdžiu, suorganizavau daugybę vietinių ir tarptautinių struktūrų. Nepalaikydami pernelyg didelio Pasaulinės Sveikatos Organizacijos optimizmo, galime vis dėlto pripažinti, kad raupsai baigiami likviduoti ir kad organizacijos, pavadintos R.Folero vardu ir tęsiančios jo darbą „kovojančios su raupsais ir su bet kokiais raupsais“, įnešė į šią pergalę svarų indėlį.

7. Atominė bomba ar Meilė?

Nors R. Folero ir paskyrė savo didžiulį talentą kovai su raupsais, ši kova (kad ir kokia brangi jam būtų) nebuvo vienintelis rūpestis.

Tais laikais nebuvo kalbama apie „išbrauktuosius“, bet apie „mažumą“. Kalbėdamas apie raupsuotuosius R.Folero sakė: „Skausmingiausia mažuma iš visų pasaulio prispaustųjų...“

Išties raupsuotieji tapo puikiu „atmestųjų žmonių“ simboliu. Kova su raupsais paskui įsiliejo į platesnę kovą su bet kokiais „raupsais“, kurie nuodija pasaulį.

R.Folero, tęsdamas kovą su raupsais, pradeda kitą mūšį: su karais ir ginklavimusi. 1944 m. gruodžio mėn. jis rašo Ruzveltui:

„Kažkurią dieną šis karas baigsis. Baigsis tuo, kaip ir visi karai, kuo prasidėjo: Taika.

Siūlau visiems, šiandieniniams ir vakarykštiesiems sąjungininkams, šiandieniniams ir rytdienos draugams, kad dar vieną dieną tęstumėte karo veiksmus. Bet aš turiu galvoje statybas. Pinigų, kurie tiek metų leido jums žudyti, tikriausiai galima būtų rasti tam, kad dar vieną dieną žudytume, ar ne? bet tegu kariniai biudžetai būna užšaldyti nors 24 valandas po paliaubų. Tegu vieną dieną ir vieną naktį karas reikalauja išlaidų, bet tegu nenaikina.

Šimtai milijardų, kurie nebus išmesti mirčiai, tegu bus jūsų panaudoti nors kelioms vertybėms atstatyti: Laivei, Žmonijos saugumui ir Garbei. Šias vertybes karas sunaikino, nekreipdamas į tai dėmesio, tiesiog nenorėdamas.

Išdrįsiu pasakyti, kad už pernelyg didelę kainą.

Tai duos progą pirmam taikiam kontaktui tarp jų, kurie, negalėdami sunaikinti viens kito iki galo, rytoj bus priversti susitarti. Ir bus tai dėl jūsų tautų po tiek niūrių metų ir kruvinių nelaimių, pirmas akstinas vilties atsiradimui“.

Tačiau ginklų žvangėjimas užgožė jo balsą.

Po ketverių metų, kai tarp buvusių sąjungininkų prasidėjo „šaltasis karas“, kuris tęsėsi 40 metų, R.Folero bando pakelti balsą ir spausdina manifestą „Atominė bomba ar Meilė?“. „Dabar daugmaž viskas yra aišku ir nėra vietos tiems, kurie balansuoja ar žaidžia delsdami... Šiandien reikia pasirinkti tučtuojau ir visam laikui: arba žmonės išmoks mylėti vienas kitą ir žmogus pagaliau pradės gyventi dėl kito, arba visi dings nuo žemės paviršiaus ir visi kartu...“

Bet juk visa tai buvo Dievo kūrinyje, žemiškajame rojuje. Dievas to norėjo, kaip ir kiekvieno dalyko. Dievas leido, kad žmogus pažintų atomą ir duotų jam laisvę, kad galėtų daryti su juo tai, ką liepia jo širdis.

Jeigu žmogus būtų norėjęs, būtų turėjęs savo dispozicijoje neišsemiamą energijos ir šilumos šaltinį. Niekas jau nekęstų šalčio.

Greitai jau nebūtų buvę alkanų.

Bet kartu, jei žmogus taip panorės, suskils žemė o žmonių giminė išnyks.

Kokius vaisius skina žmogus nuo gėrio ir blogio pažinimo medžio?

Meilė prieš atominę bombą: tai yra karas, kuris jau prasideda. Sunkiausia kova.

Tačiau tik Meilė yra pajėgi sunaikinti atominę bombą, kuri yra žmonių širdyse...

Atominė bomba ar Meilė?

Mirties pančiai ar meilės pančiai?

Reikia pasirinkti.

Ir tučtuojau.

Ir visam laikui...

Meilė – tai ne: „truputis pinigų“.

Tai aktas, tai savęs aukojimas tam, kuris tave uždega ir užmoka džiaugsmu už tavo pastangas arba užsakymą nuo ko nors.

Meilė, mūsų gyvenimo šviesa.

Meilė, bet kokio džiaugsmo šaltinis.

Meilė. Dievo įstatymas, Jo amžinybės atspindys...

Pakol ant žemės liks nors vienas nekaltas žmogus, kuris kęs badą ar persekiojimus, kol pasaulyje egzistuos badas, verčiantis bėgti arba būti beteisiam, tol nebus įvykdytas Kristaus Meilės kvietimas, tol Krikščionybė negalės sulėtinti žingsnių ir nei aš, nei jūs neturėsime teisės tylėti arba ilsėtis.

Atominė bomba ar Meilė?

Prasidėjo didžiausia kova.

Bet mūsų pergalė užtikrinta: Meilė išgelbės pasaulį!“

Šis į 15 kalbų išverstas ir šimtais tūkstančių egzempliorių išplatintas kvietimas neprašė visai be

atgarsio. Bet, kaip ir anksčiau, su dar didesniu rūpestingumu gaminami ir sandėliuojami ginklai, nešantys mirtį, vis pavojingesni, jų kiekis vis didėja. ...Ir kaip ir anksčiau, tose gėdingose ir bejausmėse lenktynėse švaistomas vargšų turtas.

8. Duokite man du bombonešius

Atviras laiškas JAV prezidentui ir Tarybų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkui (tada tai buvo Eizenhaueris ir Malenkovas):

„Paryžius, 1954 m. rugsėjo 1d.

Pone Prezidente, Pone Pirmininke, Gerbiamieji Ponai, ar perskaitysite šį laišką? Jeigu pasieks jus, perskaitykite jį. Ir jeigu net neduosite man atsakymo, privalėsite atsakyti į jį širdžių tylumoje. Nes tikrai turite širdis. Gerai paslėpta po kariška miline arba po proletaro uniforma.

Bet gyvas, plakančias.

Tiktai ar turite laiko, kad išgirstumėte jos plakimą? Jeigu teks jos pasiklausyti, įsidėmėkite, ar nekalba ji apie šimtus milijonų širdžių, kurios plaka visame pasaulyje ir kurios dažnai dėl jūsų kaltės plaka dažniau... Nes tą pačią dieną, jums sutikus, gali nustoti plakti. Esu geros valios žmogus. Taip kaip ir jūs. Bet esu žmogus, kuris asmeniškai pažino kentėjimą.

Tačiau žmogus, kuris dar tiki gera valia. Kaip tik todėl jums ir rašau. Jūs, ponai, esate tie, kurie šiame pasaulyje

turi didžiausią valdžią. Aš žinau, kad tai nedaug tereiškia: turintys valdžios vairą žmonės negali laisvai daryti nieko, išskyrus blogį.

Bet tai, ko jūsų prašau, yra taip nedaug...

Beveik niekas...

Duokite man po vieną lėktuvą,

Kiekvienas po lėktuvą,

Po vieną iš jūsų bombonešių.

Nes sužinojau, kad kiekvienas iš jų kainuoja apie penkis milijardus frankų...

Ir suskaičiavau, kad už dviejų jūsų lėktuvų, sėjančių mirtį, kainą galima būtų išgydyti visus pasaulio raupuotuosius. Vienu lėktuvu mažiau kiekvienoje pusėje nepakeis jėgų santykio tarp jūsų...

Galėsite toliau ramiai miegoti.

Ir aš būsiu ramesnis.

O milijonai vargšų taip pat galės ramiai užmigti...

Esate šio pasaulio pusdieviai.

Kažkada pusdievių vengė, jais gėrėjosi iš tolo. Neatsimenu, ar žmonės labai juos mylėjo: buvo per toli nuo jų...

Taip pat yra ir su jumis. Esate galbūt per toli, kad paskaitytumėte šitą laišką. Bet visgi esu tikras, kad esate geri žmonės, kad iš tikrųjų linkite laimės ir taikos visiems... Tik esate per toli... Ir per toli vienas nuo kito. Negalvojate, kad tai būtų gera proga, kad „kažką“ padarytumėte? Dvylika ar penkiolika milijonų vargingų

žmonių, tai dar ne visas pasaulio vargas. Bet tai jau didelis vargas. Du bombonešiai! Ir turėsime visus vaistus, reikalingus žmonėms gydyti! Du lėktuvai, kurie pagal tai, ko sau linkite, turėtų rūdyti angaruose ir niekuomet jų nepalikti...

Taip neišspręsimė problemas, žinau. Bet kol kas duokite tuos du lėktuvus: pamatysite, kaip viskas pasidarys aiškiau. Ir kaip didžiulė viltis užsidegs milijonuose neturtingųjų širdžių, kurios nebus tik raupsuotųjų širdys...

Kol kas esu vienas, kuris turi viltį.

Bet mano viltis yra stipri, tokia stipri, kad jūs mane išgirsite, kad galų gale išgirsite...

Jeigu tokia bus Dievo valia, to Gerojo Dievo, į kurį tik vienas iš jūsų tiki.

Bet kuris myli abu...“

Metais vėliau, 1955 m. rugsėjo 1 d. R.Folero parašė kitą atvirą laišką, adresuotą mūsų Karo ir Taikos ponams:

„Didžiai gerbiami Ponai, parašiau laišką ponui JAV prezidentui ir ponui Tarybų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkui.

Laiškas pilnas pagarbos ir labai nuolankus. Kai kurie tikriausiai pagalvojo: laiškas labai naivus.

Negavau atsakymo. Nei nuo vieno, nei nuo kito. Galvojau, kad tai bus Ponams pirma proga būti vienos nuomonės. Taip pat nelabai daug prašiau. Negavęs atsakymo supratau, kaip neparankus buvo mano

prašymas. Du bombonešiai! Argi galima su jais elgtis kaip su žaisliukais?

Neįsižeidžiau.

Bet nesusitaikiau...

Padariau kitus apskaičiavimus. Jeigu kiekvieną kartą, kai 1954 m. mirties sėjai išskiriate du milijonus frankų, atidėtumėte šimtą frankų mūsų suvargusiems bičiuliams raupsuotiesiems, būtų galima išgydyti viso pasaulio raupsuotuosius. Du milijonai žudymui, o šimtas frankų, kad būtų galima gydyti!

Tai paprasta, ar ne?

Ir taip atrodo juokinga, kad pats savęs klausiu, kaip galėtumėte man į tai atsakyti ateinančiais metais...

Didžiai gerbiami Ponai, mūsų Karo ir Taikos Ponai, ar iš tikrųjų niekada nerasite dėl vargšų, kad juos būtų galima gydyti, maitinti, nors tūkstantosios dalies to, ką išleidžiate per metus žudymui, neapykantai skleisti ir naikinimui?! Kiekvienas žmogus iš bet kokios pasaulio valstybės to paties jūsų klausia. Nepriklausomai nuo to, atsakysite ar vėl tylėsite, pasiguosiu dėl jūsų veikslių arba atkreipsiu dėmesį į jūsų neveiklumą: bet kuriuo atveju neišvengsite įvertinimo.“

Atsakymo nebuvo, todėl R.Folero pasisuko į Dievą, į gerąjį Dievą:

Malda už visus pasaulio vargšus...

Viešpatie, išmokyk mus
nemylėti vien savęs pačių,
nepasitenkinti vien tuo, kad mylime savo artimus,
kad mylime tuos, kuriuos mylime.

Viešpatie, išmokyk mus
galvoti tik apie kitus
ir pirmiausia juos mylėti.

Viešpatie, padaryk,
kad mums skaudėtų nuo kitų kentėjimo.

Viešpatie, duok mums supratimo malonę
kiekvieną mūsų gyvenimo minutę,
mūsų laimingo gyvenimo,
kurį Tu sergsti,

kad yra milijonai žmogiškų būtybių,
Tavo vaikų, mūsų brolių,
kurie miršta iš bado,
bet kurie nenusipelnė, kad mirtų iš bado,
ir kurie miršta nuo šalčio,
bet nenusipelnė, kad mirtų iš šalčio...

Viešpatie, pasigailėk
visų pasaulio vargšų.

Pasigailėk raupsuotųjų,
kuriems taip dažnai nusišypsodavai,
kažkada, šioje žemėje,
milijonams raupsuotųjų,
kurie tiesia prie Tavo gailestingumo
savo netekusius pirštų delnus,
savo netekusius rankų pečius...
Ir atleisk mums,
kad per tokį ilgą laiką
iš baimės, teikiančios mums gėdą,
palikome juos vienus su savimi...
Viešpatie, neleisk,
kad ateityje mes galėtume būti laimingi,
Padaryk,
kad mus paliestų
pasaulio skurdas
ir išlaisvink mus nuo savęs pačių.
... Jeigu tokia yra Tavo valia.

9. Viena karo diena – taikai

Laiškai ponui U‘Tanui, Suvienytųjų Nacijų
Organizacijos Generaliniam Sekretoriui.

Paryžius, 1964 m. rugsėjo mėn. 1 d.

„Pone Generalini Sekretoriau,

Prieš dvidešimtį metų, 1944 metais, iš mažos Prancūzijos vietovės, kurioje radau prieglobstį, rašiau Prezidentui Ruzveltui:

„Kažkurią dieną šis karas baigsis. Baigsis tuo, kaip ir visi karai, kuo prasidėjo: Taika.

Siūlau visiems, šiandieniniams ir vakarykštiesiems sąjungininkams, šiandieniniams ir rytdienos draugams, kad dar vieną dieną tęstumėte karo veiksmus. Bet aš turiu galvoje statybas.

Pinigų, kurie tiek metų leido jums žudyti, tikriausiai galima būtų rasti, kad galėtume žudyti dar vieną dieną, ar ne? Bet tegu kariniai biudžetai būna užšaldyti nors 24 valandas po paliaubų, tegu vieną dieną ir vieną naktį karo išlaidoms dar teikiami pinigai, bet tegu niekas nenaikinama.

Šimtai milijardų, kurie nebus išmesti mirčiai, tegu bus jūsų panaudoti nors kelių vertybių – laivės, žmonijos saugumo ir garbės – kūrimui. Šios vertybės per karą savaime sunyko specialiai to nenorint.

Išdrįsiu pasakyti, kad už pernelyg didelę kainą.

Tai duotų progą pirmam taikiam kontaktui ir tie, kurie negali sunaikinti viens kito iki galo, rytoj bus priversti susitarti. Po tiek niūrių metų ir kruvinių nelaimių tai būtų pirmas akstinas tautų vilties atsiradimui.“

Negavau jokio atsakymo.

1954 metais t.y. prieš dešimt metų, rašiau dviem Didesniems: “Tegu kiekvienas iš jūsų atsisako po vieną bombonešį, ir galėsime išgydyti visus pasaulio raupsuotuosius“. Ir į tai nebuvo jokio atsakymo.

1955 metais vėl pabandžiau.

Veltui. Paskui dar 1959 m. rugsėjo 15d. ir prieš penkerius metus. To paskutinio, ketvirto laiško likimas nebuvo geresnis už prieš tai rašytų. Pagaliau, 1962 metais parašiau kvietimą visų Pasaulio Šalių Vadovams...

Kas galėtų pagalvoti, kad tai kažkoks ypatingas užsispyrimas... Bet argi tai, kad manęs niekas neklauso, turi būti mano tylėjimo priežastis? Argi vėl turėčiau patikėti, kad tokie žodžiai kaip *badas*, *skurdas*, *brolybė* neišverčiami į jokiais pasaulio kalbas, kuriomis kalba tarptautinių konferencijų dalyviai?! Taigi dar kartą, be abejo, paskutinį, kreipiuosi į didžiųjų ir galingųjų valstybių sąžinę ir į visų tautų širdis. Darau tai su nauju pasitikėjimu dėl Jūsų vaidmens. Nes Jūs kilęs iš šalies, iš kontinento, kuriame nereikia eiti į mokyklą, kad sužinotum, kas yra badas ir skurdas: daugelis pažįsta tą būtent jau gimdamas... tai yra linkėjimas, kurį išreiškiau jau prieš dvidešimtį metų.

Tegu visos tautos, sudarančios SNO, nusprendžia, jog kiekvienais metais Pasaulinės taikos dienos proga perves į specialų biudžetą tam tikrą sumą, atitinkančią jų vienos dienos kasą – tokiu būdu būtų galima kovoti

su bado nelaimėmis ir didelėmis epidemijomis, kurios naikina žmoniją.

Viena karo diena – taikos reikalui.

Kas galėtų pagalvoti, kad esu labai reiklus.

Bet ginklo, sėjančio mirtį, pakeitimas teigiama veikla bus pirmasis gestas, duosiantis pradžią žmonijai gelbėti.

Žmonijai, surištomis rankomis ir užkimšta burna, bejėgei savo pačios sunaikinimo liudininkei. 1959 m. rašiau Ponams Chruščiovui ir Eizenhaueriui: „Jeigu ateityje ginkluositės, pražūsite. Ir mes visi žūsime kartu su jumis. Visiškai be prasmės. Dėl jūsų priežasties. Be to, nė vienas iš jūsų nenori žudyti.

Betgi tai todėl, kad nerandate būdų, kaip elgtis kitaip.“

O aš siūlau būdą. Kuklų, tai aišku. Bet jis būtent atidarys mažas vilties duris.

Baikite ginkluotis, kad galėtumėte mylėti.

Būtent tai Jums, pone, tarpininkaujant noriu pasakyti Suvienytųjų Nacijų Organizacijai.

Nes esu tikras, kad visose į ją įeinančiose šalyse, kuriose gyvena milijonai žmonių, žmonės bus laimingi sužinoję, kad tai pasakiau.

Tegu kiekviena tauta priima tokį sprendimą, kokį jai pasakys jos sąžinė.

Tegu atsakys arba tegu lieka abejinga šiam paskutiniam kvietimui.

Tie, kurie ateis po mūsų, atsimins tai. Ir niekas neišvengs jų įvertinimo.

Aš ir toliau turėsiu viltį.

Pone Generalini Sekretoriau, prašau priimti mano gilią pagarbą“.

Šiuokart R.Folero buvo nusprendęs padaryti viską, kad jo laiškas neliktų be atsakymo. Sugalvojo genialią idėją ir kreipėsi į jaunimą, į jaunus 14-20 metų žmones, netgi dar neturinčius balsavimo teisės.

Paskelbė dviejų dalių atvirlaiškį. Pirmoje dalyje buvo SNO Generalinio Sekretoriaus adresas, o kitoje – toks tekstas:

„Mes, jaunimas iki 14-20 metų, pripažįstame kvietimą „Viena karo diena – taikai“, kurį R.Folero išsiuntė į Suvienytųjų Tautų Organizaciją, ir politinėmis ir pilietinėmis teisėmis, kad garantuotume šio kvietimo pasisekimą“.

Po šia deklaracija buvo vietos parašui, pavardei ir adresui dešimčiai jaunų žmonių. Kitoje atvirlaiškio dalyje matėsi R.Folero adresas, o kitoje pusėje deklaracijos kopija. Be to, atvirlaiškiai buvo sunumeruoti. Užteko ant kiekvieno užklijuoti pašto ženklą ir išsiųsti atitinkamiems adresatams.

Kartu R.Folero galėjo tiksliai įvertinti savo kreipimosi į SNO veiksmingumą.

R.Folero palaikančius laiškus išsiuntinėjo daug šalių: Senegalas, Kambodža, Gabonas, Čadas, Dramblio Kaulo Krantas, Kanada, Libanas, Maurantija, Ruanda,

Kamerūnas, Nigeris, Gvinėja, Dahomėja, Togas, Aukštoji Volta ir kt.

1964 m. gruodžio mėnesį jau 100000 jaunų žmonių iš 55 šalių atsiliepė į kvietimą. 1965 m. pradžioje jų buvo 400000 iš 71 šalies, liepos mėnesį – 650000 iš 94 šalių, lapkričio mėn. 1 milijonas iš 102 šalių, 1968 m. spalio mėnesį – 2 milijonai iš 120 šalių. 1969 metais savo atsakymus atsiuntė 3 milijonai jaunų žmonių. SNO tai nepraėjo be atgarsio!

1968 m. gruodžio mėn. 2 d. 15 šalių parengė Rezoliuciją, kurioje kvietė visas valstybes organizacijos nares paskirti vieną dieną taikos labui ir ta proga kiekvienais metais į specialų Taikos Fondą pervesti sumas, atitinkančias vienos dienos karines išlaidas. Šio Fondo lėšos būtų skiriamos kovai su epidemijomis, badu, skurdu ir neraštingumu. 1968 m. gruodžio mėn. 12 d. buvo paskelbtas toks komunikatas: „Komitetas nusprendė atmesti Rezoliuciją „Viena karo diena – taikai“ Pirmininkui sužinojus narių nuomonę, kurių dauguma pasisakė už atmetimą“.

Tai sprendimas, skelbė komunikatas, buvo priimtas įsipareigojant, kad Rezoliucijos projektas bus įrašytas į SNO eilinės Generalinės Asamblėjos sesijos, numatytos 1969 metais, dienotvarkę. Kartu su tuo, ką numato ši Rezoliucija, Generalinė Asamblėja norėjo pabrėžti būtinumą imtis neišvengiamų priemonių tarptautiniam įtempimui bei karinėms išlaidoms mažinti.

Generalinė Asamblėja ragino visas šalis paskirti datą akcijai „Viena karo diena – taikai“ pažymėti ir pervesti kiekvienais metais į SNO Taikos Fondą vienos dienos biudžeto, skirto karo reikalams, ekvivalentą, kad už tuos pinigus būtų galima kovoti su ligomis, badu, skurdu bei tamsumu. Be to, Asamblėja nutarė pavesti jos Generaliniam Sekretoriui sudaryti Fondo lėšų paskirstymo planą.

Bet tai buvo tik pusė sėkmės.

Pirmas konkretus laimėjimas pasiektas Liuksemburgo dėka. 1969 metais ši šalis padarė pirmą įmoką į Taikos Fondo sąskaitą: 500000 Liuksemburgo frankų. Ta proga R.Folero rašė: „Jokia šalis nebus didžiaja šalimi vien dėl savo galybės. Jokia šalis nebus didžiaja šalimi vien dėl savo turtingumo. Didžiaja šalimi taps ta, kuri pajėgi duoti daug meilės.“

10. Mama Madeleine

1977 m. gruodžio 6 d., išgyvenęs savo gyvenimą ir atlikęs savo pareigą, R.Folero grįžo į Dievo Namus.

Negaliu vis dėl to baigti šio pasakojimo neprisiminęs to vaidmens, kurį kovoje su raupsais bei su visokiausiomis blogybėmis suvaidino jo žmona Madeleine Folero, bei ne pridūręs kelių R.Folero tekstų krikščionybės ir meilės temomis. To dėka geriau suprasite, kodėl to žmogaus veikla sukeldavo reakciją kitiems. Pirmame savo knygelės „Vienintelė tiesa yra abipusė meilė“ tome,

kuris pasirodė 1966 metais, R.Folero parašė, kas yra jo didžiausia laimė.

Mano didžiausia laimė

Didžiausia mano gyvenimo laimė buvo mano žmona. Kada nusprendėme susituokti, per abudu turėjome 30 metų. Mūsų tėvai, kurie buvo išmintingi žmonės, tai girdėdami tik nusišypsojo... Praėjo beveik 50 metų ir dabar jau mes šypsomės.

Be jos nevažiavau nė į jokią kelionę. Ji mane lydėjo į visus pasaulio leprozoriumus. Visada buvo mano atrama, o kartais paguoda.

Turiu tai pažymėti, nors man sunku sulaikyti susierzinimą, kada kokia nors miela ponija, kreipdamasi į mano žmoną, su blogai slepiamu pavydu sakydavo:

„Kaipgi be viso ko važinėji, mieloji, į puikias keliones...“.

Dažniausiai žmona tikrai nusijuokia ir nieko neatsako.

Galbūt ji galvojo tada apie tą naktį, kurią praleidome kažkur Bolivijos gilumoje, indėnų mums atiduotoje palapinėje... Jau prasidėjo ūminis apendicito priepuolis. Buvome už tūkstančio kilometrų nuo artimiausio gydytojo. Naktį be mėnulio mačiau ją susirietusią, girdėjau, kaip dejavo, o neturėjau nieko, kad galėčiau suteikti pagalbą, išskyrus užsikertantį revolverį, dviejų centimetrų žvakelę ir tris degtukus.

Šioje tamsumoje, kuri mus slėgė, viskas atrodė keista ir išgyvenau siaubingą baimę, nuo kurios man plaukai pražilo, nors buvau vos trisdešimties metų.

O gal galvojo apie tą vakarą, kai mūsų valtys variklis užgeso Amazonės viduryje, o mes žaibų skrodžiamą naktį iš visų jėgų stengėmės priplaukti prie kranto, irkluodami tuščiomis konservų dėžutėmis, ir kai įplaukėme į nendryną, virpančią nuo tūkstančių moskitų zyzimo, kuriame buvo įsitaisę nakvynę milžiniški aligatoriai... Tikrai dviese buvome nenugalimi.“

Baigdamas norėčiau pacituoti tekstus: krikščionybės tema, išspausdintą „Žmogaus amžiuje“ 1948 metais, bei meilės tema, išspausdintą vėliau veikale „Atominė bomba ar Meilė“.

Apie krikščionybę

„Krikščionybė davė žmonėms pirmąsias tikrąsias laisves, jų vienintelę nuolatinę laimę, vienintele jiems priklausančias tikrąsias teises, sutraukė nelaisvės nusilenkti teisingumui.

Motinystę paskelbė šventu ir pagarbos vertu dalyku.

Grąžino moters didybę ir didelio jautrumo valdžią.

Iš visumos išskyrė žmogų

Apgaubė globa vaiką, „ kuriam priklauso Dangaus Karalystė“.

Prakeikė karus.

Sumažino juos pagal visas galimybes.

Įkūrė ligonines ir mokyklas.
Apgaubė rūpesčių, guodė, gydė be perstojo jau
dvidešimt amžių Vargingąjį, kuris prašė – gailėkime
vienas kito.
Krikščionybės yra universali.
Ji kviečia visas tautas.
Jos civilizacija panaši į Kristaus veidą...
Krikščionybė – tai Meilės revoliucija...“

Apie meilę

Meilė – ne išmalda.
Meilė – bet kokio džiaugsmo šaltinis.
Meilė – Dievo įsakymas, Jo amžinybės atspindys...
Meilė duodama pirmiausia „Dievo meilės nuožiūra“.
Be Dievo meilės, kuri yra jos šaltinis, ji virs dosnumu,
altruizmu... Tai labai gražu... bet tai nėra Meilė.
Meilė – tai reiškia matyti Kristaus atvaizdą vargšo,
kenčiančio, persekiojamo veide...
Meilė – tai krikščionybės istorija ir šlovė.“

Andre Recipon
1966 m. rugsėjis

Jo raštai

Su beprasmiu sektantiškumu, kurmio akių įtarumu, su egoizmu, kuris gyvenimą paverčia dykuma, su visu tuo aš kovojau, kad apginčiau savo jaunystę, kad praminčiau kelią tiems, kurie nuėjo paskui mane. Pagaliau, kad padėčiau jums, jauniems nūdienos jaunystę. O taip, taip... buvau į jus panašus prieš 50 metų. Ir net šiandien, nepaisydamas dėl mano visiškai naujos senos širdies. Taigi paklauskite manęs.

Apie meilę ir gailestingumą

Pirmoji poezija (1920 m.)

1. Turėti viltį – to maža, net gyventi – maža: reikia mylėti.

Meilės knyga (1920 m.)

2. Tik vieno dalyko trūksta mano laimei: kad ją matyčiau visame pasaulyje.
3. Gyventi – tai padėti gyventi kitiems.
Kad būtum laimingas pats, reikia laimę kurti kitiems!

Dievas yra Meilė (1923 m.)

4. Širdis – tai raktas į dangų. Tai didelė viso pasaulio jėga, vienintelė kurianti, vienintelė nenugalima.
5. Mylėkime abipusiškai – tai yra viskas. Tai laimės paslaptis, vienintelės laimės, kurią verta pažinti. Užjauškime blogus žmones ir pabandykime juos pataisyti. Parodykime, kad eina klaidingu keliu, kad blogis yra nelaimės bendrininkas, o gėris veda tiesiai prie džiaugsmo. Argi Sokratas nesakė, kad „dorovė ir yra laimė?“

Meilės kelias (1947 m.)

6. Kiekviena Meilei palenкта siela jau yra pakeliui pas Dievą.

Meilė išgelbės pasaulį (1948 m.)

7. Duoti nemylint – tai įžeidimas.
8. Jeigu meilės išraiškai užtektų būti gailestingam, tai kur surasi nuopelnus?
Kur džiaugsmas?

Jēga Kristaus rytoj... (1954 m.)

9. Niekas neturi teisės būti laimingas pats sau.
10. Ką nors mokėti nesugebant mylėti – tai nieko nemokėti. O kartais dar mažiau negu nieko.
11. Netikiu žmogus visuomenės era, tos giminės brolybe su jos įstatymais ir policija, bet tikiu, kad ateis, kad įsiviešpataus laisva ir nenugalima meilės karalystė.
Tai, ko mums reikia, tai abipusė meilė – ji viską nuspręs, ji viską išspręs.
12. Dėmesio! Meilė – tai ne išmalda, ta pilna paniekos auka, kuri duodama iš aukšto, ir, įžeisdama gaunantįjį, smerkia tą, kuris duoda. Tokia išmalda – tai gėda, tai – Gailestingumo karikatūra.
13. Reikia padaryti tikrai daug, kas suprastum, jog padaryta gana mažai.
14. Laimė – tai vienintelis dalykas, kurį iš tikrųjų turi ją duodantysis.
15. Esu tikras, kad vieną dieną meilė nugalės prievartą, egoizmą ir pinigų. Esu tikras, kad ateis

diena, kai nebebus bado, dvokiančių urvų, karų,
kai nebebus vaikų, kurių niekas nemyli, senų
žmonių be namų židinio, kai visi gyvenantys turės
teisę gyventi...

O užmokestis mums bus tai, kad patikėjome tokį
rojų esant pirmiau negu jį pamatėme.

16. Ką reiškia Bethoveno kurtumas, Rembranto aklumas, Damiano raupsai, Pastero paralyžius! Kokią svarbą turi Dunant tarp nepagydomai sergančių, o Paulina Jaricot labdaros kontoroje! Meilė priima išmėginimus, meilė nusišypsojo kantrybei, meilė yra stipresnė už mirtį.

Vieša kalba apie meilę (1955 0907)

17. Mylėti – tai reiškia matyti Kristaus atvaizdą vargšo, kenčiančiojo, persekiojamo veide Gana ilgai žmonės gyveno tik dėl savęs,
18. Šiandien jau žino, kad privalo gyventi kartu.
Turime išmokyti juos, kad rytoj jie gyventų vieni dėl kitų.

Trisdešimt kartų apie pasaulį (1961 m.)

19. Viešpatie, apsaugok meilę

nuo proto, kuris išduoda,
nuo pinigų, kurie naikina,
nuo mašinos, kuri mus pajungia.

20. Rojus – kai kiekvieną vakarą užmiegi su mintimi,
kad visi yra laimingi.

21. Išmalda be meilės yra niekas, kartais dar mažiau
negu niekas, ypač tada, kai jį duodama dėl savęs
pačių pateisinimo, o ne dėl noro suteikti pagalbą
kitiems. Pasaulio vargas uždėjo mums savo ženklą
, kad uždengtų mūsų kraują. Kad užvaldytų mūsų
„suglebusias“ mintis, kad sujudintų mūsų širdis,
pernelyg savimi pasitikinčias.

Atsakysi man: „Aš irgi turiu savo vargšų“.

Ne, nei tu, nei aš neturime „savo vargšų“.

Vargšai nėra mūsų. Tai mes jiems priklausome.

Negalima sakyti „mano vargšai“, taip kaip tavo
dukrelė sako – „mano lėlės“.

Negalima žaisti su vargšais taip kaip su lėlėmis.

22. Mylėti vienam kitą abipusiškai arba išnykti nuo
žemės paviršiaus: kito pasirinkimo nėra.

23. Meilė – tai pirmiausia laikyti varguolį žmogumi ir
apgaubti jį pagarba.

24. Gėris taip pat užkrečiamas kaip ir blogis ar net daug labiau spinduliuoja.

Sukelkime meilės epidemiją: sakydami žodžius *aš, mano turtai, mano reikalai, mano namas*, žmonės suvoks savo išlaisvintose širdyse, kad tai, ką turiu, yra tai, ką daviau.

Kova, nepanaši į kitas (1964 m.)

25. Tas, kuris turi tiesą, kuris visada ją turės, kuriam priklauso rytojūs, tas, kuris galutinai nugalės, bus žmogus, kuris sugebės labiausiai mylėti.

Civilizacija – tai ne skaičius, ne jėga, ne pinigai.

Civilizacija – tai kantrus, ugingas ir atkaklus troškimas, kad pasaulyje būtų mažiau neteisybės, skausmo ir nelaimių.

Civilizacija – tai abipusė meilė.

Apie dievą ir krikščionybę

Proto išdavystė (1936 m.)

26. Visuomenė, sąmoningai atsisakanti Dievo pagalbos, nesugebės valdyti individo, nebent tik jėga.

27. Nykstanti civilizacija padarė iš religijos vadovėlius „žinoti – gyventi“, jeigu ne pigius draudimo liudijimus amžinojo be išminties: susivienijimo pretekstu dezertyravo, atsižadėdami visko.

Meilė išgelbės pasaulį (1948 m.)

28. Sapnavau tokį sapną: Prieš Dievo teismą stovi žmogus ir sako: „Žiūrėk, Viešpatie, laikiausi Tavo nurodymų, buvau sąžiningas, ne dviveidis, dievobaimingas. Mano rankos, Viešpatie, yra švarios.
- Be abejo, be abejo, - atsakė jam gerasis Dievas, - bet jos yra tuščios.“

Atominė bomba ar meilė? (1948 m.)

29. Krikščionybė reiškia pasaulio pakeitimą iš pagrindų per Meilę.

Jeigu Kristus rytoj... (1954 m.)

30. Viešpatie, išmokyk mus to, kad nemylėtume vien tik savęs,
kad nepasitenkintume vien mylėdami tiktai tuos,
kurie myli mus.

31. Viešpatie, išmokyk mus galvoti apie kitus ir mylėti pirmiausia tuos, kurie yra nemylimi.
32. Viešpatie, padaryk, kad mums skaudėtų nuo kitų kentėjimo.
33. Viešpatie, neleisk, kad mes būtume laimingi patys vieni.
34. Viešpatie, padaryk, kad mums keltų nerimą vargas, viešpataujantis pasaulyje, ir išlaisvink mus nuo savęs pačių...
35. Viešpatie, taip labai norėčiau padėti gyventi kitiems, visiems mano broliams, kurie kankinasi ir vargsta, nežinodami dėl ko, laukdami, kada mirtis juos išlaisvins.
36. Geras dalykas yra užkirsti kelią vargšų mirčiai. Bet jeigu tai reikštų, kad leisime jiems visą gyvenimą badauti, kad jų gyvenimą padarysime besibaigiančiu merdėjimu, tai aš pasidaryčiau tų žmogžudysčių bendrininku, nes pernelyg gerai žinau, ko jiems reikia gyvenime.
37. Dalyti draugiškai pasaulio turtus – tai dalyvauti Tavo kūrime, Viešpatie.

38. Viešpatie, labai norėčiau padėti gyventi kitiems...
be įžeidžiančios išmaldos, tuščios užuojautos.
39. Dievas yra gerasis Dievas.
Tas, kuris gali atleisti be galo.
Tas, kuris šioje žemėje bus mūsų paskutinis
bičiulis...
40. Nepažįstu Dievo, bet Jis mane pažįsta: ir tai yra
viltis.
41. Tai didžiausias širdies pakylėjimas! Būdami
žemėje Dievo pažinti negalime, bet galime Jį
mylėti.
42. Kas gali pasakyti, kad tai, ko mums trūksta, nėra
blogiau už tai, ką turime?
O meldžiamės visgi tikrai taip:
„Viešpatie, nenustok mus mylėjęs“.
43. Laimingas tas, kuris gyvena su Dievu.
Palaimintas, kuris miršta Jo ieškodamas.
44. Šventumas – tai pačios mažiausios veiklos
išsipildymo malonė amžinybės požiūriu.
45. Myliu šventuosius, kurie nėra angelai.

46. Jau du tūkstančius metų tęsiasi krikščionybės era...
Bet kada pradėsime būti krikščionys?

Vieša paskaita apie Meilę (1955 09 07)

47. Mūsų patirta neteisybė ar koks nors skausmingas išbandymas niekada nesusilygins su Nekalčiausiojo Kančia. Niekada nebūsime taip prakeikti kaip Jis, taip nukryžiuoti kaip Jis. Tačiau žinome, kad nuo šv. Velykų mirtis jau nežudo...

Trisdešimt kartų apie pasaulį (1961m.)

48. Jeigu pradėsite nebekelti akių į dangų karštai meldamiesi, tai pradėsite ieškoti jame mirties įrankių pagimdytų jūsų neapykantos.
49. Viešpatie, ką mes iš Tavęs padarėme? Buhalterį, kasininką, kuris moka už padarytus gerus darbus. Burtininką, kuris keršija ir siunčia prakeiksmus. Krautuvininką, kuris, prisidengs šventeiviškumu, pardavinėja mažus rojaus gabalėlius. Iš Tavęs, kurio visa galybė yra didžiausias meilės pasireiškimas.

50. Smerkdami arba net naikindami Kūrėjo atvaizdus, kurie mums atrodo keisti, ir neparodydami jiems meilės dvelksmo, kuris juos atgaivintų, nuversdami stabus, kurie, nors ir blogi, tačiau vis dėlto yra primityvus tikrojo tikėjimo liudijimas, smerkdami tikėjimo ir gyvenimo būdą tik dėl to, kad su juo nesutinkame, ar galime pasakyti kuo tos šv. Baltramiejaus dvasinės naktys prisidėjo prie Dievo Karalystės priartėjimo?
51. Žmogus – tai mano pavardė. Krikščionis – mano vardas.
52. Dar negana krikščionybės širdyse.
Arba tai tokia krikščionybė, kuri pametė pakeliui savo revoliucingumą. Kartoninė krikščionybė.
53. Tai tiesa: mylėti abipusiškai. Mylėti vieniems kitus, apgaubiant meile visus – ir tai ne nustatytomis valandomis, o per visą gyvenimą. Mylėti suvargusius žmones, mylėti laimingus (kurie dažnai būna labai suvargę), mylėti kaimyną, mylėti nepažįstamąjį, mylėti artimą, kuris yra kažkur pasaulio pakraštyje, mylėti, mylėti...
Be šito jokie klūpojimai, varpų dūžiai, pasninkai neturi reikšmės: jeigu nemyli, nesi krikščionis.

„Nėra krikščionis tas, kuris neištisia pagalbos rankos“, - sako Peggy.

54. Žinau, kai kurie pasakys: „Krikščionybė patyrė pralaimėjimą.

Tai buvo puikus idealas, kuris tačiau nieko nepakeitė žmonių širdyse. Jos laikas praėjo. Šiandien žmonės turi kitas svajones ir Betliejaus žvaigždė jų jau nebeapšviečia...“

Atsakysiu į tai teisingais, net karčiais Chestertono žodžiais: „Žmonės nėra pavargę nuo krikščionybės. Niekur nesutikau jos tiek daug, kad galėtų nuo jos pavargti.“

Apie skurdą ir neteisybę

Meilė išgelbės pasaulį (1948 m.)

55. Skurdi širdis, kuri nejautri skurdui.

56. Turtuoliai duoda su piktumu dėl to, kad gėdijasi vargšų.

Arba dėl to, kad jų bijo...

Jeigu Kristus rytoj... (1954 m.)

57. Keturi šimtai milijonų vaikų visame pasaulyje badauja. Kodėl ne tavo?

Kodėl taviškiai yra gerai maitinami,
turi saugius namus, globą?
Kodėl tavo, o ne kiti?
Ponia, ar kada pagalvojote apie tai?
Kaip galite įsivaizduoti, kad jis bus laimingas? Juk
myli tik pats save.

Trisdešimt kartų apie pasaulį (1954 m.)

58. Gyvenimas, tai jo gyvenimas. Nežino, nemato,
nesupranta. Būdamas laimingas yra
nelaimingiausias ir vienišiausias iš visų žmonių.
59. Kada kas nors turi viską, nekuria ateities planų:
turi vien rik kaprizus.
60. Vietoj to, kad galvotume apie pasivaikščiojimus
mėnesienoje, geriau neleistume, kad žmonės mirtų
nuo skurdo ir bado.

Vienintelė tiesa, tai abipusė meilė (1966 m.)

61. Du trečdaliai žmonijos kenčia badą.
KODĖL JIE, O NE TU?
Aštuoni šimtai milijonų žmonių pasaulyje niekada
nemato gydytojo. Daugiau kaip milijardas žmonių
nemoka skaityti. KODĖL JIE, O NE TU?

62. Šlykštu, kai nusikratoma daiktų, kurie ir šiaip tikriausiai būtų buvę išmesti į šiukšlyną, ir jie atiduodami neturtingiesiems arba įspraudžiami į rankas jų vaikams.
Nėra kuo gėrėtis...
63. Taip elgiantis norima sukurti gailėstingumo įvaizdį?
Iš tikrųjų taip norima nusikratyti vargšų. Argi toks turi būti gailėstingumas?
Šuniui numesto kaulo gailėstingumas!
64. Nekalbame apie tai, kad atiduotume neturtingajam ko turime per daug, bet apie tai, kad jis užimtų tam tikrą vietą mūsų gyvenime. Reikia turėti drąsos pripažinti, kad visuomeninių problemų neišspręsimė šv. Kalėdų eglutėmis. Nei bado problemos, organizuodami aukų rinkimą.
Kiekvienas vargšas, sergantysis, persekiojamasis turi neiškų troškimą atrasti save, būti užjaustas, žinoti, kad yra toks pat žmogus kaip ir kiti, kad turi teisę gyventi ir turėti viltį.
Mylėti jį iš tikrųjų – tai reiškia užtikrinti būtiniausias dalykus jam asmeniškai ir jo šeimai, nepasitenkinti poros grašių numetimu iš savo pinigines, bet dalytis su juo jo kančia, pykčiu, jo

troškimais bei džiaugsmu ir leisti jam dalyvauti mūsų gyvenime.

Raudonųjų šviesulių civilizacija (1969 m.)

65. Nusigavai ant mėnulio?

Ir kas toliau?

Vis tiek nesugebi pašalinti vargo, ligų, bado, visuomeninės neteisybės.

Nes tavo laikrodžio tikslėjimas užgožė tavo širdies tikslėjimą.

66. Jeigu sužinotum, kad visi badaujantys, nelaimingi, apleistieji išsirikiavę eisenoje galėtų apjuosti žemės rutulį dvidešimt kartų ir tai tavęs neapstulbintų

- TU ESI KAINAS.

67. O aš žinau, mane apie tai informuoja Pasaulinė Sveikatos Organizacija: 550 milijonų žmonių būtų galima išgydyti nuo maliarijos už 165 milijonus frankų, deja, nepasiekiamų, nors tai sudaro tik vieną 132-ąją dalį Prancūzijos biudžeto, skirto ginklavimosi reikmėms, ir vieną tūkstantą analogiško JAV biudžeto dalį; ir visa tai – žinodamas aš nukreipsiu į visuomenės sąžinę – TAIGI ESU KAINAS.

Apie žmogų ir apie laimę

Šviesa, kuri miršta (1952 m.)

(Draminė poema)

68. ... Siela nėra parduodama!

Nieko neturiu, bet priklausau sau ir mano širdis
mokės kažkurią dieną numirti kaip nugalėtoja.

Saulė ant rožių (1926 m.)

69. Ar ne skystas yra žmogaus mąstymas!?

Ko nežino?.. Atsisveikink su tuo!

O, tas noras matuoti sielas kompasu,
teisti pagal tuščius žodžius, apskaičiuoti
žmogaus genijaus dydį tik iš pėdsako,
kurį jis paliko kažkurią dieną savo kelyje per
istoriją...

Tai beprotybė!

Intelektualiai, susilaikykite (1932 m.)

(Komedija)

70. Turėsi laiko numirti.

Kodėl atkalbinėji jį gyventi?

Atpirkimas (1929 m.)

71. Nėra per didelių svajonių:
Eik pirmyn, nesustok.
Pasididžiavimas teisingu gyvenimu yra didžiausia
dorybė, o tavo vienintelis prieglobstis – meilė.
72. Laimė yra visur ten, kur ją žmonės mato;
tik vienas blogis yra aklas ir kurčias.
Išmok gyventi visada „aukščiau“ gyvenimo...

Vargšas Polišinėlis (1930 m.)

73. Niekada nesame patys savimi jeigu lieka
nerealizuota nors viena mūsų svajonė.

Ar reikės nutraukti lyros stygas? (1930 m.)
(Konferencija Sorbonoje)

74. Laimė – tai gyventi tokioje dvasinėje aukštumoje,
kurios negali pasiekti žmogiškoji niekšybė.

Prancūzijos šypsena (1930 m.)
(Konferencija Sorbonoje)

75. Nenorite daugiau klausyti savo sąžinės balso?
Atkreipkite dėmesį, kad jis nenutiltų jūsų vaikų
širdyse.

76. Idėja, kuri tučtuojau netampa galia, yra chimera.

77. Kartais reikia turėti drąsos padaryti neteisiojo
įspūdį.

Jeigu Kristus rytoj... (1954 m.)

78. Žmogus yra laisvas gyvenime, kaip žuvis upėje:
tarp šaltinio ir jūros.

79. Protingas yra tas, kas moka nebūti šališkas.

80. Reikia pasirinkti: mokėti numirti arba nebegyventi.

81. Labiausiai bijo mirties tie, kurie niekada iš tikrųjų
negyveno.

82. Jeigu mes galėtume nužengti į pačią mūsų sielos
gelmę, kaip labai turėtume savęs gailėtis...

83. Užmokestis – tai turėti ką nors, kas mūsų laukia.

*„Žmogus, apkabinantis raupsuotuosius“
(1959 m.)*

84. Kiekvieną kartą, kai sujaudintai miniai sakau, kad
viskas einasi blogai, prisidedu prie to, kad eitūsi
dar blogiau.

Darau kvailystę ir blogą poelgį kartu.

Kitokia negu visos (1954 m.)

85. Žmogus yra savimi tik tada, kai yra laisvas. Tačiau jis yra laisvas tik tada, kai dirba.

Vienintelė tiesa – tai abipusė meilė (1966 m.)

86. Drąsa tų, kurie skelbia didelį kreipimąsi, turi kažką panašaus į kasdieninį heroizmą.

Raudonųjų šviesulių civilizacija (1969 m.)

87. O, kad Dievas dar leistų mums patikėti kentėjimo dorybe, tuo, kad galima atleisti ir užmiršti.

Apie pinigus

Meilė išgelbės pasaulį (1948 m.)

88. Amžiaus liga yra pinigai. Ne tiek dėl savo turimos galios, kiek dėl pamaldaus garbinimo, kuriuo jie apgaubti. Banknotas, jeigu net neturime iliuzijų dėl jo realios vertės, tapo sėkmės fetišu. Nebežinome jau kito kelio laimės link, išskyrus siekimą būti turtingam.

Jeigu Kristus rytoj... (1954 m.)

89. Viešpatie, apgink mus nuo pinigų; tegu mūsų širdys nebus sunaikintos nešvaraus turto ir įtakos siekimo.

Vieša kalba apie meilę (1955 09 07)

90. Pašalindami Dievą iš žmonių gyvenimo, sukūrėme atgrasumo ir beviltiškumo civilizaciją. Žmogus susikūrė sau naują valdovą, didžiausią tironą, nešvariausią ir liūdniausią, koks gali būti – pinigus.

Trisdešimt kartų apie pasaulį (1961 m.)

91. Pinigai tapo amžiaus anomalija. Naujausia Blogio ir jo prakeikimo forma. O buvo laimės kūrimo įrankis. Šiandien jau yra tik anoniminė jėga, kuri jį bando pakeisti. Laikydamas, gerbiančiame „lygiavą“, niekada nebuvo absoliutesnio tirono.

Apie tėvynę

Proto išdavystė (1936 m.)

92. Mylėti savo šalį – tai ne niekinti kitas šalis, lygiai kaip mylėti savo motiną nereiškia, kad turėtum neapkęsti visų kitų motinų.

Meilė savo šeimai nesiremia kaimynų apvogimu, apiplėšimu ar nužudymu. Greičiau atvirksčiai – meilė savo šeimai duoda impulsą gerbti kitas šeimas. Ką turėtų gerbti tas, kuris išsižada savo tėvų?! Panašiai yra su tėvyne. Tikras patriotas myli ir gerbia kiekvieno tėvynę.

Konferencija Sorbonoje (1967 m.)

93. Šalis nėra didi dėl to, kad yra galinga;
šalis nėra didi dėl to, kad yra turtinga;
šalis yra didi tiek, kiek ji yra pilna meilės.

Apie raupsus ir raupsuotuosius

Aplink pasaulį tarp raupsuotųjų (1961 m.)

94. Leprozoriumas be meilės – tai kapinės.

Trisdešimt kartų apie pasaulį (1961 m.)

95. Raupsuotieji? Dvidešimtajame krikščionybės amžiuje atradau juos kalėjime, tarp pamišėlių, uždarytus tuščiose kapinėse arba suvarytus dykumoje į aptvarą, aptvertą spygliuota viela su sargybos bokšteliais ir automatiniais karabinais. Mačiau jų žaizdas, knibždančias nuo mūsų, jų dvokiančius urvus, jų tuščias vaistines ir sargybinius su karabinais. Mačiau neįsivaizduojamą bjaurumo, skausmo ir nevilties pasaulį. Argi tai turi tęstis ateityje? Argi leisime numirti, supūti penkiolikai milijonų žmogiškų būtybių dabar, kai žinome, jog galima juos slaugyti, gydyti ir išgelbėti?!
96. Kokią reikšmę raupsuotiesiems gali turėti mūsų maža išmalda, jeigu nepaduodame jiems rankos?
97. Viešpatie, štai tikrieji raupsuotieji: egoistai, piktžodžiautojai.
Gyvenantys stovinčiame vandenyje,
Lepūnėliai ir bailiai,
Tie, kurie nieko nedaro per savo gyvenimą.
Viešpatie, štai tikrieji raupsuotieji:
tie, kurie Tave nukryžiuvo.

Vienintelė tiesa – tai abipusė meilė (1966 m.)

98. Ach! Neskuba tie žmonės, kurie valgo tris kartus per dieną...

15 milijonų raupsuotųjų pasaulyje.

Du ar trys milijonai iš jų jau turi globą.

Likusieji – 12 milijonų – laukia...

Laukia, kada mes pagalvosime apie juos, apie jų gydymą.

Bet raupsai tai nelaukia.

Kiekvieną dieną rankos tampa luošos visam laikui, pūva kojos, užsimerkia akys.

Ar tai niekam netrukdo miegoti?

99. Didelis dalykas, kurį duoda :Kova su raupsais“, galbūt yra ne tiek išgydyti ligoniai, išgelbėtos būtybės, išlaisvinti žmonės, kiek ta tiesa, kurią dažnai kartoju:

„Be meilės nieko negalima padaryti;

kur yra meilė, nieko nėra negalima...“

ir štai liudijimas:

jeigu koks nors žmogus, vienas pats, iš pradžių kiekvieną dieną kirs kastuvu ta pačia kryptimi niekur nenukrypdamas, jeigu kiekvieną dieną rodys savo pastangas, jeigu kiekvieną dieną be išimties, akis įbedęs į vieną žvaigždę, kirs kastuvu,

tai net jeigu vietovė bus uolinga ar molinga, vis
tiek jis tikrai padarys kelią...
štai paminklas, kurį norėčiau palikti...

XV Pasaulinė raupsuotųjų diena (1968 m.)

100. Jeigu nesi pasipiktinęs ir neturi sąžinės
priekaištų žinodamas, kad iš 15 milijonų žmonių,
kuriuos palietė raupsai – o jie mažai užkrečiami ir
visiškai išgydomi – 12 milijonų lieka be globos, be
pagalbos, be meilės, tai tikrasis raupsuotasis esi tu
pats.

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui

Saulė ant rožių (1961 m.)

101. Mažiausiose širdyse sukelkite puikią vasarą;
Būkite pasirengę numirti dėl dorybės,
Jūsų svajonės tegu būna pasauliui iššūkis, nes
gyventi – reiškia kovoti!

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1961 m.)

102. Jeigu turite norą ko nors pavalgyti, nesakykite
„esu alkanas!“, bet pagalvokite apie 400 milijonų
mergaičių ir berniukų, kurie šiandien nevalgys.

Pusė pasaulio jaunimo kenčia badą.

Jeigu turite slogą, nesakykite „Dieve mano, kaip aš sergu!“, bet pagalvokite apie tuos visus, kurie kenčia, apie 800 milijonų žmonių, kurie niekada nematė gydytojo.

103. Nekalbame apie automatišką ašaros nubraukimą: tai praeina.

Nekalbame ir apie gailestingumo akimirką: tai gana paprasta.

Kalbame apie viso to įsisąmoninimą ir apie tai, kad su tuo nesusitaikytume, kad nepasitenkintume tūpčiodami apie SAVE, SAVO artimuosius ir laukdami SAVO nuosavo rojus gabaliukus.

Kalbame apie tai, kad nepriimtume daugiau tos egzistavimo formos, kuri yra žmogiškumo atsisakymas...

Kalbame apie tai, kad nepritartume daugiau negatyviajai krikščionybei, uždarytai įsakymų ir formulių labirintuose, kuriuose nuo amžių dūsta miesčionys.

Kalbame apie tai, kad negali būti laimingas vienas.

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1962 m.)

104. Būkite nepalenkiami meilės įsipareigojimui.
Nenusileiskite, nesiderėkite, nesitraukite atgal.

Juokitės į veidą tiems, kurie jums kalbės apie „išmintingumą“, kurie patarinės „išlaikyti pusiausvyrą“ – tai suaugę „aukso vidurio“ meistrai.

Bet pirmiausia patikėkite pasaulio gerumu.

Kiekvieno žmogaus širdyje yra stebuklingi meilės lobiai: jūs turite juos iš ten iškelti.

Didžiausios nelaimės, kurios jus gali ištikti, yra tai, kad galite pasidaryti niekam nenaudingas, kad jūsų gyvenimas gali niekam netarnauti.

105. Būkite ir reiklūs. Žinodami tekusią pareigą – statyti laimės rūmą visiems žmonėms, jūsų broliams, neleiskite, kad jūsų nemėgtų kaip aikštinių ir bejėgių. Kovokite atvirai, be užuominų. Smerkite garsiai. Neleiskite, kad šalia jūsų vyktų apgavystės. būkite savimi ir nugalėsite.

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1965 m.)

106. Reikia kovoti, kovoti be pertraukos, kad meilė atgimtų pasaulyje. Kovoti nenuilsdami, nesirūpinant graža. Turiu galvoje silpnadvasius, apskaičiuojančius, bailius. Daryti tai, ką galima, - yra per maža.

Reikia daryti daugiau. Reikia daryti daug daugiau negu galima. Reikia bandyti daryti kur kas daugiau. Reikia daryti daugiau kiekvieną dieną, visada.

Pasėta meilė ankščiau ar vėliau sužydės.

Konferencija Sorbonoje (1967 m.)

107. Šiame pasaulyje, kuris svyruoja tarp beviltiško bado ir pasityčiojimo išlaidumo, tarp tuščių ir sugedusių nuo persivalgymo pilvų, įrodysite meilės viršenybę. Tokios meilės, be kurios bet kokios žinios yra tuščios ir bedieviškos.

Iškilinga kalba pasaulio jaunimui (1968 m.)

108. Bandytas naikinti senas visuomenės struktūras, net jeigu jos išgalėjusios, panašus į vaiko, kuris laužo žaislus, nes jie per daug seni, elgseną – tai nerodo vaiko subrendimo, nėra požymių, kad jis jau žmogus.

Netapkite visuomenės padugnių iš inteligentijos pakraščių aukomis: jos ves bežiedžiais keliais, kurie baigiasi nebūtimi. Nepasikliaukite sistemomis ir nusisukite nuo sektų.

Nepasiduokite sofistų ir neigimo paliks su pelenais paversta širdimi ir išduotu protu.

109. Jūsų jaunystė turi būti kūryba, pakylėjimas, tarnavimas ir džiaugsmas.

Reformuokite pasaulį vieningai turtindami jo širdį.

Tuo tikslu turėsite uždėti antsnukį mašinai, grasinančiai praryti žmogų, suvaldyti greitį, kurio kaliniu tapote, surasti laiko meilei.

110. „Duokite man atramos tašką ir aš pajudinsiu žemę“, - pasakė Archimedas.

Jūsų atramos taškas yra meilė.

Ne verkšlenanti meilė, kuri pasitenkina kitų nelaimių apverkimu, bet kovojanti, sukilusi prieš visuotinę neteisybę, prieš vargingųjų pavergimą, pasyviai palaikomą geraširdžių žmonių, kurie apsivelka smokingą, kad pakeistų pasaulį, ir, kramsnodami pyragaitį, diskutuoja apie didelį badą ...

Tad sukilkite! Sukilkite žinodami, kad vienas atominis lėktuvnešis kainuoja tiek, kiek ir trys milijonai tonų grūdų, kad už vienos raketos kainą būtų galima išdalyti neturtingiems 100 000 tonų cukraus, kad vieno povandeninio laivo gaminimas virš plano reiškia, jog badaujantieji gaus 20 000 tonų mėsos mažiau. Revoliucija? Taip. Dėk tų, kurie šį vakarą miegos alkani, iš kurių 60 proc. neturi net dvidešimties metų. Laikas pagaliau užbaigti šią nežmonišką žmogiškumo istoriją.

Pasaulio turtai priklauso visiems.

Tai tiesa, kurią iškovoti ir įgyvendinti.

111. Ieškokite savo gyvenimo tikslo. Pasaulyje trūksta trijų milijonų gydytojų – tapkite gydytojais. Daugiau kaip milijardas žmonių nemoka nei skaityti, nei rašyti – tapkite mokytojais. Du iš trijų žmonių pasaulyje kenčia badą – tapkite sėjėjais, kad dirvonuojančiose žemėse augtų grūdai, kurie juo pamaitins.
Jūs reikalingi savo broliams – tapkite puikūs kurios nors srities darbininkai.
Kiekvienas darbas garbingas, jei jis puikiai atliekamas.
Tapkite kuo nors, kad galėtumėt ką nors padaryti.
112. Neleiskite savo gyvenimo uždaryti garaže.
Tačiau nesiimkite tokios veiklos, kuri gali virsti pasipūtimu; veikla turi būti tarnavimas žmogui.
Smerkite tik tiek, kad uždengtumėte.
Ginčikitės tik tiek, kiek tai padėtų statyti.
Jūsų protestas ir pyktis turi tarnauti meilei.
113. Tegu kiekvienas iš jūsų būna tos meilės dalelytė ir kibirkštėlė. Padarykite ją užkrečiama. Sukelkite gėrio epidemiją. Ir tegu ji užkrečia visą pasaulį!
Tie, kurie tiki ir nori statyti, yra galingi.
Statykite laimę kitiems. Rytoj ji turės jūsų išvaizdą.
Pasaulis dehumanizuojasi: būkite žmonės!

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1970 m.)

114. 2000-aisiais metais jūsų vaikai – šiandieninių dvidešimtmečių vaikų – irgi turės dvidešimt metų. Reikia jau šiandien kovoti dėl jų, Turite kovoti su visu tuo, kas teršia ir žemina gyvenimą.
Tai pirmiausia mašina ir pinigai.
Mašina turėjo tarnauti mums, o tapome jos tarnais.
Pinigai turėjo būti mūsų malonumui, o jie mus niekina.
Padarykite, kad tos tamsos jėgos užimtų savo vietą belaisvių eilėje.
Ir išlaisvinkite meilę.
115. Išlaisvinkite meilę, kuri nėra tuščias žodis, ištartas kvapių lūpų, bet darbas, ašaros, o kartais ir kraujas.
Netikėkite žodžiu: kuo jis tuštesnis, tuo skambesnis.
Neužtenka žodžių rašyti didžiosiomis raidėmis, kad juose atsispindėtų Dievo atvaizdas.
Pasaulio neišgydysite šūkais.

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1971 m.)

116. Ir kokią gi tai pagaliau turi reikšmę!
Svarbiausia yra ne tai, kas esi, o tai, ką duodi.

Ištieskite rankas, savo tuščias rankas, net jei jos nešvarios...

Tikriausias dalykas, kurį žinome būdami čia ant žemės, yra faktas, jog esame reikalingi kitiems.

117. Jei jūsų gyvenimui ko nors trūksta, vadinasi, nenukreipėte savo žvilgsnio pakankamai aukštai.

Kaip galima neatsiverti vilčiai?!

Turime tiek daug dangaus viršum galvų...

Matydami pilną civilizaciją, kuri nepajėgia išsilaisvinti iš nuosavų šiukšlių, išsaugokite gerėjimosi malonę.

Iškilminga kalba pasaulio jaunimui (1977 m.)

118. „Viešpatie, taip labai norėčiau padėti gyventi kitiems“, - taip meldžiausi, kai buvau jaunas. Galvojau, kad per visą gyvenimą likau tam ištikimas...

Ir dabar jau esu saulėlydyje savo gyvenimo, kurį pragyvenau kaip mokėjau geriau, bet kuris liks neužbaigtas.

Lobis, kurį jums paliksiu, tai gėris, kurio nespėjau padaryti, kurį norėjau padaryti ir kurį jūs padarysite, kai manęs jau nebebus.

119. Savo universaliu paveldėtoju skiriu pasaulio jaunimą.

Visus jaunos iš viso pasaulio: iš dešinės, iš kairės, iš vidurio ir iš viršaus, nesvarbu!

Visus jaunos: tuos, kurie gavo tikėjimo dovaną, tuos, kurie elgiasi taip, lyg tikėtų, tuos, kurie teisia, o nežino, kad Dangus yra vienas visiems.

O juk... rytoj?

Rytoj – tai jūs.

Jeigu ši knygelė leido jums geriau suvokti mūsų pasaulimą tarnauti kitiems ir davė jėgų mylėti tuos, kuriems mes reikalingi, galite ją pasiūlyti kuriam nors iš savo draugų: tada draugės geros valios žmoniu, ilgės jų grandinė, kuria apjuosime Žemės Rutulį – taip linkėjo autorius.

„Meilės knyga“ išversta į daugelį pasaulio kalbų: vokiečių, anglų, arabų, kinų, ispanų, italų, japonų, portugalų, rusų, jugoslavų, lenkų ir pagaliau – į lietuvių kalbą.

Norėdami gauti daugiau informacijos apie R.Folero (Folero) ir jo mielaširdingą veiklą, kuri šiandien plečiasi visame pasaulyje, galite rašyti adresu :

Fundacja Polska Raoula Follereau

ul.Sienkiewicza 11

05-220 Zielonka

telefon/fax 674 68 51, 781 98 93

yra Paryžiuje.

Telefon 01 53 68 98 98, fax 01 48 56 22 22

e-mail: follereau@raoul-follereau.org

Šiandien R.Folero pasekėjai toliau stiprina kovą su raupsais ir jungiasi į gausias draugijas, kurios dirba visame pasaulyje.

R.Folero Fondai dirba raupsuotųjų labai ir kartu remia neturtingus visuomenės sluoksnius.

Ypač dideliu rūpesčiu R.Folero Fondas apgaubia vaikus, tapusius skurdo ir karų aukomis, tarp kitų šalių ir psichiškai, moraliai bei fiziškai nualintame Libane. Prancūzų fondas „Už Būstą“ padeda šeimoms įsigyti butus ir rasti darbą mažuose kaimuose ir miesteliuose.

Lenkijos R.Folero Fondas išaugo iš 1991 metais dr. Kazimiero Šalatos įsteigto Etikos Konversatoriumo „Medicina žmogus labai“. Dabar fondas užsiima informacine veikla tarp akademinio jaunimo, teikia įvairių rūšių pagalbą patiems neturtingiausiems visuomenės sluoksniams kitose šalyse, taip pat ir Lenkijoje. Fondas rengia Pasaulinę raupsuotųjų dieną, Pasaulinę ligonių dieną, Neturtingųjų valandą, renka vaistus ir drabužius, organizuoja pagalbą neturtingiausių Lenkijos regionų vaikams. Fondas bendradarbiauja su daugeliu institucijų Lenkijoje, taip pat Prancūzijoje, Šveicarijoje, Ispanijoje, Vokietijoje, Lietuvoje, Ukrainoje, Baltarusijoje, ir Čekijoje. Lenkijos R.Folero Fondas yra Tarptautinės R.Folero draugijų sąjungos narys, kurios būstinė yra Paryžiuje.

R.Folero buvo vienas iš pirmųjų, kuris suprato, kad kovai su raupsais būtina sukurti tarptautines struktūras. Jis organizavo daug šalių bendrai, koordinuotai kovai su šia liga. 1966 m. padarė pradžią Tarptautinės Federacijos draugijų, kovojančių su raupsais (ILEP), susikūrimui. Šiandien federacija jungia apie dvidešimt draugijų. Tokiu pat būdu R.Folero daugelyje šalių įkūrė ir vietines draugijas, kurios padeda išgydytiems raupsuotiesiems grįžti į šeimos ir visuomenės gyvenimą.

Draugijos, kurios padeda raupsuotiesiems

ASSOCIAZIONE ITALIANA AMICI DI
RAOUL FOLLEREAU

4 – 6 via Borselli
40135 BOLOGNA
Italija

AIDE AUX LEPREUX EMMAUS
SPITALGASSE 9

CH 3001 Berne
Šveicarija

AMERICAN LEPROSY MISSION

1 ALM Way
Greenville 29601
USA

FONDATION DU COMITE INTERNATIONAL DE
L'ORDRE DE MALTE

3, Place Clapere de
CH 1205 GENEVE
Šveicarija

DEUTSHES AUSA AUSATZIGEN-HILFSWERK
PO Box 9062
97090 WURZBURG
Vokietija

FONDATION DAMIEN
Boulevard Leopold II 263
1080 BRUXELLES
Belgija

FONDATION LUXEMBOURGEOISE RAOUL
FOLLEREAU
151, avenue du X septembre
1551 LUXEMBOURG
Luksemburgas

BRITISH LEPROSY RELIEF ASSOCIATION
Fairfax House
Causton Road
COLCHESTER CO1 1PU
Didžioji Britanija

LEONARD WOOD MEMORIAL
11600 Nebel Street – Suit 209
ROCKVILLE MD 20852
USA
78

NETHERLANDS LEPROSY RELIEF

Postbus 95005

NL 1090 HA AMSTERDAM

Olandija

PAVIFIC LEPROSY FOUNDATION

Private Bag 4730

CHRISTCHURCH 8020

Naujoji Zelandija

FONTILLES LUCHA CONTRA LA LERPA

Plazza Tetuan 6 bajos

46003 VALENCIA

Ispanija

SASAKAWA MEMORIAL KEALTH FOUNDATION

NipponZaidan Bldg. – 1 – 15 – 16 Toranomom

Minato-ku TOKYO 105

Japonija

LE SECOURS AUX LEPREUX

1275 rue Hodge – Bureau 125

MONTEAL H4N – 3H4

Kanada

COMITE NATIONAL RAOUL FOLLEREAU
B.P.5086
NOUAKCHOTT
Mauritanija

ASSOCIATION GIUNEENNE
RAOUL FOLLEREAU
B.P. CONAKRY
Gvinėja

ASSOCIATION NIGERIENNE RAOUL FOLLEREAU
B.P.371
NIAMEY
Nigerija

ASSOCIATION BURKINABE RAOUL FOLLEREAU
B.P.1799
OUAGADOUGOU 01
Burkina Fesas

ASSOCIATION CONGOLAISE RAOUL
FOLLEREAU
B.P.1066
BRAZZAVILLE
Kongas

ASSOCIATION DE SOLIDARITE AVEC LES
LEPREUX

B.P. 487

N'DJAMENA

Čadas

FONDATION MEDICALE AD LUCEM

B.P. 1478

DOUALA

Kamerūnas

ASSOCIATION NATIONALE D'AIDE AUX
LEPREUX ET A LEURS FAMILLES

B.P.460

ANTANANARIVO

Madagaskaras

LES AMIS DE MOULIN A POUUDRE

P 26 Cite Jules Koenig

BEAU-BASSIN

Mauracijaus Respublika

FONDATION FRANCAISE RAOUL FOLLEREAU
31, rue de Dantzig
750015 PARIS
Prancūzija

FAUNDACIJA POLSKA RAOULA FOLLEREAU
ul.Rembielinska 10/24
03-343 WARSZAWA
Lenkija

PASAULIO GYDYTOJŲ FEDERACIJOS
„Už žmogaus gyvybę“ Lietuvos asociacijos
RAULIO FOLLEREAU JAUNIMO SEKCIJA
Algirdo g. 31, LT-03219 Vilnius, Lietuva.

**„Meilės knyga“
yra Lenkijos Raulio Follereau Fondo dovana -
negali būti parduodama**